

BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITY
FACULTY OF HISTORY AND PHILOSOPHY
DOCTORAL SCHOOL “HISTORY. CIVILIZATION. CULTURE”

DOCTORAL THESIS
The Social and Cultural History of Traditional Hungarian Dishes
from Transylvania

Scientific Coordinator

Professor Dr. Enikő RÜSZ FOGARASI

Doctoral Candidate

Enikő Katalin JANCSÓ

Cluj-Napoca

2025

Table of Contents

1. Introduction.....	6
1.1. Literature, Sources, and the History of Transylvanian Culinary Research	9
1.2. Research Methodology	21
1.2.1. Cultural Anthropology	24
1.2.2. Cultural Influences	25
1.2.3. Periods of Dietary Habits	27
1.2.4. Eastern European Methodology	29
1.2.5. Anthropological Approach – Interdisciplinary Research	31
1.2.5.1. Sociology in Food Studies	34
1.2.5.2. Nutritional Ethnography	36
1.2.5.3. Anthropological Analysis of Press Texts	38
1.2.6. History of Mentalities	41
1.2.7. Semiotic Interpretations	45
1.2.8. Methodology of Cookbook Research	47
1.3. Criteria for Transcribing Texts	51
2. Transylvanian Society from a Culinary Perspective	53
2.1. The Impact of Tótfalusi's Cookbook	53
2.1.2. Cookbooks from Háromszék (Trei Scaune)	56
2.1.2.1. A Reconstruction Attempt of the Lost “Codex Emilia”	56
2.1.2.2. Other Cookbooks from the Háromszék Region	63
2.2. Social Differences in Transylvanian Foodways	68
2.2.1. Aristocratic Cuisine	72
2.2.1.1. Lifestyle Advice for the Nobility (Case Study)	79
2.2.1.2. Gastronomic Ideas of Count Lajos Gyulay (Case Study)	81
2.2.1.3. Notes from the Kemény Family (Case Study)	85
2.2.1.3.1. The Expense Journal of Countess Kata Kemény (Case Study)	88
2.3.1. Middle-Class Cuisine	92
2.3.1.1. Food-Related Notes in the Mill Inspectors' Records (Case Study)	94
2.3.2. Peasant Cuisine	97
2.3.2.1. Attempts to Beautify Reality	110
2.3.2.2. Attempts to Draw Attention	113

2.3.2.3. Notes from the Diocese of Cluj and Turda (Case Study)	118
2.3.2.4. Bálványosváralja Survey (Case Study)	120
3. Cultural History of Symbolic Transylvanian Dishes	126
3.1. Development of the Concept of a National Cuisine in Transylvania	126
3.2. On the Idealized Transylvanian Culinary Culture of Zsigmond Gyarmathy	134
3.2.1. The Model Transylvanian Housewife	135
3.2.2. Evolution of the Housewife's Self-Image	139
3.2.3. Unfounded Assumptions	141
3.3. Cluj-Style Stuffed Cabbage (Sarmale à la Cluj)	142
3.3.1. The History of Cluj-Style Stuffed Cabbage	144
3.3.2. "Let's Go to Cluj to Eat Cabbage"	146
3.3.3. Mámi's Stuffed Cabbage from Cluj	150
3.3.4. Who Was Nappendruck Ferenczné Fogarasi Pap Ágnes?	152
3.3.5. Attempting to Reconstruct the Authentic Cluj-Style Stuffed Cabbage	157
3.4. <i>Kürtőskalács</i> (Chimney Cake)	163
3.4.1. A Historical Perspective on Cooking Stoves	166
3.4.2. The First Descriptions of <i>Kürtőskalács</i>	170
3.5. Cereal Porridges	172
3.5.1. Buckwheat Porridge (<i>haricska, tartárka</i>)	177
3.5.2. Cornmeal Porridge (Polenta)	182
3.5.2.1. Cornmeal Consumption Habits among Transylvanian Hungarians	192
3.5.2.2. Literary Memories of Polenta	199
3.5.3. Székely <i>Kiszi</i> (Fermented Porridge)	202
3.5.4. <i>Balmosh</i>	206
3.5.4.1. The Emotional Side of <i>Balmosh</i>	211
3.5.4.2. Linguistic Debates	215
3.6. Transylvanian Honey Gingerbread	221
3.6.1. Rivalry Between Turda and Székely Gingerbread	230
3.6.2. Székely <i>Pogácsa</i> (Savory Pastry)	234
3.6.2.1. "In the Former Town of Honey <i>Pogácsa</i> "	236
3.6.2.2. <i>Pogácsa</i> in the 20th Century	238
3.6.2.3. "Shaped Like Fish and Sometimes a Meter Long"	240
3.6.2.4. Is the Honey Roll the True Székely <i>Pogácsa</i> ?	245

3.7. Turda Roast	247
3.8. The Fame of <i>Flekken</i> and Its Version from Târgu Mureş	251
3.9. Pine-Bark Cheese	254
3.10. Forgotten or Less Mentioned Dishes	258
3.10.1. <i>Somlói Kalács</i> from Rimetea	259
3.10.2. <i>Lőnye</i>	261
3.10.3. <i>Levelensült</i>	263
3.10.4. <i>Kőrelepcs</i>	265
3.10.5. <i>Vargabéles</i>	266
3.11. Transylvanian Beverages	268
3.11.1. The Idealized Drink	274
3.11.2. Székely Pine Water	280
4. Summary	285
5. Sources and Bibliography	295
5.1. Unpublished Sources and Manuscripts	295
5.2. Doctoral Theses, Master's and Bachelor's Dissertations	296
5.3. Printed Ephemera.....	296
5.4. Printed Sources, Collections of Studies, and Academic Journals.....	297
5.5. Specialized Literature	313
5.6. Encyclopaedias, Handbooks, Databases	337
5.7. Daily and Weekly Newspapers	338

Nowadays, there is frequent reference to a typically Transylvanian Hungarian cuisine, yet in other historical periods, the prevailing view was that the diet in Transylvania was merely a special variant of Hungarian gastronomy. Since a wealth of historical sources concerning the noble and bourgeois diet of the princely era have survived, especially in comparison with the documentation available for other periods, and as these sources have been more or less assimilated into the public consciousness, the misleading image has emerged that today's Transylvanian cuisine is largely a direct continuation of the gastronomy from that earlier time. However, the reality is that historical sources and literature on Hungarian food culture in Transylvania over the past three centuries are rather incomplete. Moreover, social relations, as well as social and mental aspects, have not been synthesized adequately, and bibliographical references are scattered, allowing illusions to take hold precisely because of these shortcomings.

In this context, scholars of cultural history must recognize that they can do little more than contend with the tip of the iceberg, as the limited capacity of a single researcher does not permit the filling in of all missing details, particularly since the subject is extremely complex and intricately linked to a wide range of social phenomena. For this reason, I have chosen a subfield of research that, although rooted in historical inquiry, addresses public perceptions of Transylvanian food as a mental and emotional construct.

This study has no notable precedent in terms of examining the image of Transylvanian Hungarian national cuisine or exploring the history of its development. Therefore, in certain sections (going beyond the standard framework), I not only address the topic itself, but also indicate potential directions for future research. One of the key contributions of this work is its presentation of a series of previously unpublished manuscript sources, hitherto unknown in the context of food history. By analyzing the artificially constructed mentality surrounding food (which often stands in contrast to historical fact), I was able to identify and examine the efforts to construct a national cuisine—efforts driven by social considerations, but only occasionally aligned with the actual culinary reality of Transylvania.

In addition, I have detailed the contributions of key figures who played a role in developing emblematic dishes of Transylvanian cuisine, the political and identity-seeking intentions that shaped public opinion, and the role of the media in spreading these artificially constructed ideals. Because the majority of the sources employed are not interconnected, it is not yet possible to offer a comprehensive interpretation of dietary habits or the resulting

sensibilities of daily life. Nonetheless, the conclusions, hypotheses, and connections that can be inferred from individual data points serve to rehumanize history.

Throughout my research, it became increasingly clear that this topic cannot be examined solely through historical perspectives grounded exclusively in written sources; it must also be considered through its emotional dimensions. Therefore, I employed the interdisciplinary methodology of historical anthropology. I had to consider that certain elements of nutritional memory related to Transylvania are uncertain, and they were not always shaped by historians, but often by writers and ethnographers who paid little attention to historical antecedents. Consequently, I considered that any source, regardless of its domain, could be valuable in supplementing the body of knowledge in this field.

Even so, the gaps in data remain significant, but I compensated for these by drawing upon specialized literature. Thanks to the interdisciplinary approach, I was also able to utilize insights that may be obvious to researchers studying their own culture, yet are sometimes difficult or even impossible to articulate into a coherent narrative in the absence of specific data. Ultimately, the chosen method proved effective, as the unknowns within scattered sources were linked and complemented each other through the mental guidance derived from the regularities of human nature, an approach known as the anthropological method. This also enabled the use of emotional elements, the flexible treatment of chronological aspects without formal rigidity, and other less "positivist" research options.

For instance, the chronology did not always follow a linear temporal progression; at times, the inquiry moved backward or forward in time, occasionally skipping centuries. In this way, the constancy observed over extended periods could connect the mental space in which food habits characteristic of Eastern European processes changed very slowly over the years. Furthermore, I supplemented the missing historical data with information drawn from fiction, non-fiction, and academic literature, from ethnographic studies, and occasionally from the network of relationships surrounding historical figures connected to the topic.

Ultimately, the quality of food in this region was not always adequately reflected by quantitative indicators or the prevailing economic and social conditions. Rather, it was shaped by custom, by expected standards, and by a general lack of information—all of which, it should be noted, primarily applied to the peasantry, which constituted the majority of the population even in the recent past.

Regarding the geographical scope of this study, I focused on historical Transylvania; thus, the sources and data analyzed are primarily linked to this region. Within this framework, I paid special attention to East European particularities, as changes in rural life in this area occurred three to four generations later than in other parts of Europe. Since the social transformations of the 18th century manifested much more slowly in everyday life, internal leveling among different social groups also progressed at a more gradual pace. This helps to explain how the mentality of a given era can sometimes disappear, only to re-emerge in a new context after a significant lapse of time.

For this reason, the historical findings of Western literature must be applied with nuance and care, rather than imposed on the local economic and social specificities. Naturally, I have occasionally drawn on references from Western historiography not only due to methodological requirements, but also in the search for analogies, particularly concerning the social dimensions of food history. While the study of Transylvanian food culture traditionally demands engagement with Hungarian-language bibliography, I have sought to avoid overreliance on it, referencing only those works directly related to the formation of national visions of cultural practices.

Instead, I emphasize Romanian-language literature concerning food culture, a field that is deeply intertwined with Transylvanian history in many ways, and remains underrepresented in studies of gastronomy. I believe this choice brings a new dimension to my research.

The thesis comprises four chapters. In the first chapter, I present the historical sources, the relevant literature, and the historiography of Transylvanian food culture. These three topics are interconnected, as there are often sources that not only contain information about the food culture of a given period, but also offer insights into the contemporary modes of thought and, simultaneously, reflect on more recent eating habits. Some of the data I use include expressions and perspectives that are now outdated in both time and reality; however, they articulate expectations, desires, and misconceptions about cuisine that, over time, have become valuable indicators and sources in their own right.

In the early literature, a clearly defined notion of a distinct Transylvanian culinary identity had not yet emerged, but the idealism that shaped the perception of local meals can already be observed in action. Of course, an imagined past must not be conflated with historical reality. Still, it cannot be ignored that every narrative was constructed around a

specific theme, and therefore, even erroneous data form part of the cultural history of the subject under investigation. Since the aim of this thesis is not to establish a tradition, I have not explored the theoretical or practical applicability of all the information inherently tied to the topic; rather, I have occasionally indicated ways in which this material might be integrated into contemporary culture.

The second chapter, titled 'Social Differences in Transylvanian Food Culture,' provides the historical background of nutrition as a basis for the third chapter. For example, I demonstrate that some dishes already had a documented local history before the idea of a national cuisine emerged. They were already discussed as part of a regional culinary identity, such as Cluj cabbage (in Romanian, *varza à la Cluj*), *Somlói kalács*, or the gingerbread specialties of the Székelys and Turda.

The third chapter, titled *Transylvanian Cookbooks and Their Sources*, highlights and demonstrates the long-standing influence of a 17th-century work entitled *The Little Book of the Cook*, printed by Tótfalusi Miklós. The importance of this printed work is indisputable, as it contains descriptions of numerous dishes still considered representative of Transylvanian cuisine today. In this section, I argue in favour of the hypothesis that, although the only verifiable fact is that Tótfalusi printed the book, there are several clues suggesting that he may have also been its author. Following this, I supplement my arguments regarding the influence of cookbooks with a case study focusing on 18th to 20th-century manuscripts from the Trei Scaune (Three Chairs) region. I pay particular attention to the historically significant frequency of these documents in that microregion. On the one hand, I show that these manuscripts are linked to the household of the Apor barons. At the same time, these sources indirectly testify to the region's higher level of literacy and its aspiration to connect with Western culture. I also attempted to reconstruct a culinary recipe manuscript known as the *Codex Emilia*, dated to the 18th century and now lost, using early 20th-century descriptions that had previously recorded its existence and contents.

After the section concerning the social incorporation of cookbooks, I proceeded to outline the social differences in nutrition. For the sake of schematic simplification, I gave less consideration to the details of the diversity among Transylvanian social categories, the numerous nuanced or more marked differences within national, geographic, and economic levels, as well as their overlaps. Consequently, I modeled three social strata: the nobility, the bourgeoisie, and the peasants, emphasizing their more distilled characteristics. For each of

these categories, I enumerated the general features identified in the literature and examined the inherent possibilities of the sources that have already been discovered.

First, I analyzed the cuisine of the nobility. I noted that coherent data about the upper class's diet is scarce, although this social group produced most of the written documents up to the 19th century. Naturally, beyond typical social criteria, economic and psychological needs vary from family to family. I illustrated these possible variants through the listed case studies. I presented the noble category through the manuscript of István Wesselényi (1674–1734) concerning economic principles, dated 1722. These notes reveal the mindset of a rationally spending nobleman, influencing the family's attitude towards food by managing the kitchen based on available resources. This document was previously unknown, as were the handwritten notes of Count Lajos Gyulay. The latter is unusual, since the prolific writer Gyulay filled blank pages in his mother's German-language cookbook with a variety of gastronomic thoughts, including his observations on local nutrition, as well as anecdotes, fantasies, and the food customs of distant peoples. The most interesting among these are reflections on the diet of the Transylvanian peasant and his personal opinions about specific dishes.

The third case study in the noble social category is likewise a source studied for the first time in this dissertation. Based on data from this manuscript, I identified the author of a household expense journal created approximately between 1870 and 1880 as Countess Kata Kemény (1804–1895). Regarding my theme, I could have focused only on the kitchen's raw materials and their origins, since the document does not reveal dietary habits. However, this source could be supplemented with the family history memories left by Countess Kata's granddaughter, Anna Kemény (1877–1935). These two sources complement each other and present the specific economic behaviour of part of the Kemény family. Kata Kemény, a high-ranking noblewoman who methodically learned the skills of a housewife from a young age, not only cared for the members of her household regardless of their social status or nationality, but also meticulously recorded even the smallest varieties of staple foods, while spending for herself only what was strictly necessary.

Next, addressing the possible characteristics of the bourgeois meal, I investigated, as a case study, the notes of the mill inspectors from Târgu Secuiesc. I analyzed a previously unstudied package of 18th-century documents covering 52 years. These records include a series of occasional or daily food items. The documents registered various food products

intended for day labourers, city employees, or even privileged guests of the Székely town. Notably, “kürtöskalács” appears in the records in 1735, knowing that the first written mention of this dish dates back to 1723 and is linked to Borbála Kálnoky, wife of Baron Péter Apor, who lived in a neighbouring village.

Regarding peasant cuisine, I processed two documents that I also analyzed for the first time. One included surveys conducted in 1937 in the villages of the Cluj-Turda Bishopric. Although the nutrition is not discussed in detail, it emerges that it is one-sided, poor, and is often cited as a major cause of illness alongside alcoholism. The other source, much more detailed, consists of notes prepared by student researchers of the village of Ungureni (Bálványosváralja) in 1943. This document reveals a very monotonous diet with low nutritional value. Since the small number of cases in which weekly nutrition was recorded is not representative of the village population, I compared the data with several other contemporary sources and demonstrated that not material or geographic differences, but rather mentality, the limited cooking skills of women, and the expected lifestyle rules primarily dictated the quality of nutrition.

In the third chapter, I summarized the history of the creation process of the Transylvanian Hungarian national cuisine and reviewed the theoretical efforts toward national theorization. As an introduction, I defined the characteristics of symbolic foods, explained the criteria that foods needed to meet in order for their cultural history to be defined and for them to be linked to the symbols of Transylvanian cuisine, and outlined the historical context in which this approach developed.

In connection with this endeavour, I delineated the portraits of two personalities who represented, to some extent, consciously, the theoretical spirit of Transylvanian cuisine. One of them is Etelka Hory, the wife of Zsigmond Gyarmathy. She was the first to consciously disseminate the symbols of Transylvanian cuisine through her writings and personal example. The second personality, who lived somewhat earlier, was a woman of humble social status, known to her contemporaries as Mámi, the wife of Ferenc Nappendruck from Cluj, from the mid-19th century. Cultivating the ideal of Transylvanian cuisine was not a conscious activity for her, but accounts of her kitchen convincingly illustrate that she was a defining personality of Transylvanian cooking. Referring to her, Count Sándor Teleki claims that the stuffed cabbage she created in Cluj sublimated everything the locals wanted to convey to the world about this dish.

Linked to this ideological digression, I also included a summary of the cultural history of cabbage-based dishes in Transylvania. It seems difficult to establish anything new about this type of food, which has been analyzed many times, but I believe this time I was able to highlight new aspects, while previously known data were placed in a different light. To express the essence of this endeavour in a single sentence: I succeeded in highlighting the degree of awareness among Transylvanians regarding the cooking of cabbage.

I continued the thesis with the cultural history of other dishes. The first in this series is the well-known *kőrtőskalács*. After summarizing the data already discovered, I reviewed the research history of this preparation. I drew attention to two aspects inadequately resolved in the existing bibliography. One concerns the author of the 1784 recipe manuscript that contains the first description of the dish. Based on the biographical data I analyzed, I attributed this recipe to Mária Mikes, wife of József Teleki (circa 1760–1846), rather than to Mária Mikes, wife of István Dániel (1736–1817), as had been erroneously claimed until now. The second observation seems more important to me, relating to clarifying the origin of the name. I am convinced that it does not derive from the well-known cylindrical form of the chimney-shaped oven today, but rather from the open stoves, called *kőrtőkályha*, which were used in some regions even until the beginning of the last century.

The next subchapter is dedicated to polenta-type foods. First, from a historical overview perspective, I described the particularities of this dish, its persistent presence from the "ancestral layers" of Transylvanian nutrition up to the present day, and then I focused on the mental incorporation of its well-known form, *puliszka*. Although it was considered a staple food of the lower social classes even in the early decades of the 20th century, its consumption was not limited to them. The upper classes also enjoyed it, and moreover, from the second half of the 19th century, it was already consciously identified as a dish characteristic of Transylvania. However, being considered too simple a dish, it was gradually pushed out of the ideal area of the Hungarian cuisine in Transylvania as a result of the political changes of the 20th century. The explanation for this cultural phenomenon, which is clearly at odds with everyday reality, is primarily its identification with Romanian cuisine and its association with poverty and an unpretentious lifestyle. It is also interesting the case of a version of this dish that can be documented as early as the 17th century—*balmosh* (*bálmos*)—which Romanian linguists have classified as being of Hungarian origin, contrary to Hungarian public consciousness and our linguists. Consequently, by the end of the 19th century, *balmosh* was known as a representative dish of the Hungarian elite in Transylvania.

Among dishes now completely forgotten, I highlighted *zabkiski*, as it was considered a characteristic of Székely cuisine and was still consumed in more isolated mountain villages until the early 20th century. Regarding the honey gingerbread of Transylvania, we know rather little and will probably not be able to significantly expand our knowledge due to the lack of sources. However, fortunately, opinions and information on this subject that appeared in the press are more abundant and show that the underlying Transylvanian identity of the gingerbread is much richer at the mental level. Our current knowledge allows us to conclude that the gingerbread, called *pogácsa* with honey in Transylvania, has always been “surrounded” by an emotional characteristic that would be difficult to support with only concrete data. It was created from a meeting of cultures, but the probable reason it could be exported to Eastern countries is that it combined indigenous artisanal knowledge, perpetuated top-down, with more rudimentary culinary knowledge and practices. Consequently, here the craftsmanship of the West met the local characteristics of Transylvania.

I illustrated the Transylvanian character of the gingerbread with examples from Turda and Târgu Secuiesc, where important centres of production existed. Regarding the reputation of Turda roast, it was influenced not only by the taste and practical preparation method adapted to the market environment, but also by the awareness of the Turda residents regarding the qualities of this product. *Flekken* from Marosvásárhely (Târgu Mureş) also belongs to the varieties of fried meat already linked to the restaurant world.

The history of foods created in a bourgeois or restaurant environment and endowed with Transylvanian characteristics does not span a long period, but press materials referring to these dishes and the fashion of social occasions belonging to the bourgeois lifestyle quickly gave them a reputation. The creation of the national aspect of the cuisine also contributed to this phenomenon, gaining more presence in the press, especially during the period between the two World Wars. In response to this spirit, additional dishes were added to the list of ideal preparations. Although *kászútúró* was produced for tourism reasons, it was not often mentioned as a symbolic Transylvanian dish, as it had only been briefly referenced in the past, even though it was identified as a typical Székely dish. Additionally, I presented *somlóikalács* from Rimetea (Torockó), *lőnye*, *körelepcs*, *levensült*, and *vargabéles* as less frequently mentioned Transylvanian foods. The symbolic images were especially associated with the latter. The list closes with the subchapter on Transylvanian beverages, since the mentality toward spirits and wines is poorer from the perspective of typical Transylvanian

identities, making it a less researched domain. Nevertheless, I included new aspects here as well by synthesizing the existing ones.

In the final chapter, I answer the research questions formulated at the beginning of the thesis. First, I assumed that a typical Transylvanian dish is created by the public and received this label as a result of a specific socio-political situation, or was defined as such over generations by tradition. A clear answer to this assumption is not possible, since the foods classified as Transylvanian in the thesis were interpreted by the public as local in different eras and different ways. Therefore, they cannot be clearly linked to any historical event, political change, or economic manifestation with common features, but in most cases, Hungarian press texts published between the two World Wars drew attention to already existing symbolic foods and simultaneously introduced new ones into public consciousness. However, many nationally symbolic dishes revived in the first decades of the 20th century fuelled an archaic image of Transylvanian cuisine.

The second assumption concerns the role of the press in influencing public opinion. The answer to this is closely linked to the first question. The impact of public discourse created by the press is clear; what was defined as Transylvanian food gained ground in public literature from the early 19th century and consequently in the media area as well, while cookbooks and menu descriptions do not abound with such recipes. Among the first dishes of this kind mentioned in the press were Cluj cabbage and *kürtőskalács*, which from the outset were associated with Transylvanian food, especially in wedding reports. *Puliszka*, that is, polenta, was rarely mentioned but only related to *balmosh*, for which Transylvanian identification was more clearly defined, even though it was associated with Romanian cuisine. In the press, the identity of Székely cuisine was defined through *kiszi*, *kászútúró*, *kürtőskalács*, *fenyőpálinka*, and more rarely *lőnye*. The artificially created image thus did not address only distant regions, but also the consciousness of citizens, these dishes symbolizing the uniqueness of Transylvanian Hungarians and their cultural distinction from Romanians.

The symbols of Transylvanian cuisine suggested simultaneity and continuity, becoming “mandatory” figures in Hungarian press and ethnographic publications and in the local self-image. Regarding *puliszka*, it is evident that this dish formed the basis of the popular diet here, regardless of nationality. However, due to its identification with poor cuisine, public opinion has always held a negative attitude toward this food. It was considered inferior to bread, merely a necessary solution, and was presented only as the poor food of

Romanian peasants. This contradicted reality, since even the Hungarian peasant population consumed polenta regularly. The mentioned delimiting attitude became even more pronounced after Transylvanian Hungarians became Romanian citizens. Thus, despite its popularity at the tables of Hungarians of all social categories, *puliszka* could not become a dish that identified Transylvanian Hungarian cuisine, even though documents and economic statistics prove its importance in local nutrition.

The assumption that the image of Transylvanian Hungarian national cuisine was present in the daily practice of people living at various dietary levels cannot be proven due to the scarcity of coherent data in this regard. For example, most cookbooks mention Cluj cabbage, *kürtőskalács*, *vargabéles*, and Székely gingerbread, but dishes prepared with *puliszka* appear more frequently among recipes in the press, while *kiszi*, *körelepcs*, and *lőnyé* are rare. At the same time, representative dishes are listed in reports on hospitality in Transylvania.

Finally, the overlap between the types of food appearing in historical sources and the foods catalogued by the press as Transylvanian, on the one hand, and the culinary reality, as already suggested in the previous question, on the other hand, is quite small. Thus, I can say that the ideal of the cuisine was more a mental and imagological category than a real fact, something we can also observe in today's culinary practice. Dishes endowed with Transylvanian character are largely connected to their regional dimension through stories associated with these foods. They can be linked to Transylvania through geographical names, narratives, available documents, and emotional projections of dishes, rather than through raw materials and techniques used, which point toward a universal cuisine.

In conclusion, the primary aim of this dissertation is to contrast the past imagery of Transylvanian gastronomy with culinary facts and reality. However, I hope that, on this elusive and allusive subject, I have managed to produce a readable and worthy work for consideration.

5. Sources and Bibliography

5.1. Unpublished Sources and Manuscripts

Apor Zsuzsanna Liktáriumos könyve 1727.
https://mandadb.hu/tetel/93029/Apor_Zsuzsanna_liktariumos_konyve (2023. 12. 02.)

Bánffy Jánosné Wesselényi Jozefa: Napló III. (1877–1886). A Román Akadémia Könyvtár Kolozsvári Fiókja (Továbbiakban RAKtKF). Jelzet. Mss. A 86/ III.

Bánffy Jánosné Wesselényi Jozefa: Napló (1881–1899). RAKtKF. Jelzet. Mss. A 87.

Döbrentei Gábor napi jegyzései. 1822.: Kolozsvári Egyetemi Könyvtár, Különgyűjteményi Osztály (Továbbiakban KLBEKtKgyO). Jelzet: Ms. 3100.

Falutanulmány Kolozs és Torda megyéből. 1937. RAKtKF. Jelzet: Ms. U 1841.

gróf Gyulay Ferencznének német szakácskönyve 1851. KEKtKgyO. Jelzet: Ms. 853.

Gyarmathy Zsigáné szakácskönyve. KEKtKgyO. Jelzet: Ms. 1298.

Imreh István hagyatéka: A bálványosváráljai falukutató jegyzetanyagának egy része. Erdélyi Múzeum-Egyesület kéziratára. 37. doboz: 578.

Költségnapló. KLBEKtKgyO. Jelzet: Ms. Col. doc. 162.

Konyhai menü- és költséglisták Bánffy Irma grófnő hagyatékából. Román Nemzeti Levéltárak Kolozs Megyei Osztálya Igazgatóságának Kolozsvári Levéltára (a továbbiakban RNLtKol). Fond. 1214. (Gróf Bánffy-család levéltára 1870–1871). csomó 1398.

Malominspektorok számadásai (1733—1754). Román Nemzeti Levéltárak Kovászna Megyei Osztálya Igazgatóságának Sepsiszentgyörgyi Levéltára (Továbbiakban RNLtKv) Fond 20. (*Kézdivásárhely város iratai*). Leltár 9, csomó 35, 36.

Novák Mária önéletrajza. (Ajtony Zsuzsa tulajdona, Csíkszereda)

Receptfüzet 1805-ből. Szerző ismeretlen. KEKtKgyO. Jelzet: Ms. 1368.

Receptfüzet Albert Juliannától. 1887. (JEK tulajdona).

Receptfüzet Égető Éva tulajdonában. 20 század eleje. Kézdivásárhely.

Receptfüzet Jancsó Györgynétől (feltételezhetőleg). A Jancsó Család Alapítvány tulajdona. 19. század vége. Gelence.

Receptfüzet Könczey Máriától (1883–1980). 19–20. század fordulója (magántulajdonban).

Receptfüzet Péter János (1870–1944) hagyatékából. Kézdivásárhely. Fazekas Csilla tulajdona.

Római-katolikus halotti anyakönyv 1857–1863. RNLtKol. Fond 71/58, csomó 144.

Szentmártoni Samu: *Thorockó*. RAKtKF. Jelzet: Ms. U. 1386.

Tanácsok 1722. RNLtKol. Fond. 1264. (Gyulay–Kuun család levéltára). csomó 55.

5.2. Doctoral Theses, Master's and Bachelor's Dissertations

Csapó 2012b – Csapó Emőke [Chira Ecaterina]: *Viața cotidiană a aristocrației Clujene în a doua jumătate a secolului al XIX-lea*. Doktori értekezés. Kvár. 288–415.

Farkas é. n. – Farkas Csilla: *Asszony a konyhában*. Magyar Néprajzi és Antropológiai tanszék. Kvár. 2.

Füreder 2009 – Füreder Balázs: *A „Hosszú reneszánsz konyhakultúra” magyar nyelvű szakácskönyveinek bemutatása és összehasonlító elemzése*. Doktori értekezés. Debrecen.

Lukács 2012 – Lukács József: *Clujul renascentist: aspecte privind viața cotidiană în Cluj în secolul al XVI-lea și al XVII-lea: gastronomia și alimentația*. Kvár. Doktori értekezés, BBTE, Történelem és Filozófia Kar.

Nagy 2016 – Nagy Emőke: *A magyar táplálkozáskultúra fejlődése a szakácskönyvek tükrében a XIX. század végétől*. Magiszteri dolgozat. BBTE, Történelem és Filozófia Kar. Kvár.

Orbán 2022 – Orbán Zsolt: *A székely identitás alakulása 1867–1940*. Kvár.

Vonház 2005 – Vonház Erika-Gabriella: *Erdély másleírásai az 1850–1880-as években*. Bölcsészkar. Magyar Irodalmi Tanszék. Kvár.

5.3. Printed Ephemera

A Honvédek Kolozsvári kórházai számára adott segedelmezésekről szóló második jelentésem

http://greenstone.bjc.ro/greenstone/collect/arhivele/index/assoc/JA075.dir/RO_AN_CJ_0563_117.pdf. (2019. 04. 08.)

Nappendruck Ferenczné gyászjelentő: RAKtKF. Jelzet: 1268. sz.

5.4. Printed sources, collections of studies, and academic journals

A céhes 1981 – *A céhes élet Erdélyben*. Szerk., bev. Kovách Géza–Binder Pál. Bukarest.

A Hét szakácskönyve 1908 – *A Hét szakácskönyve* II. kiad. Szerk. Ignóus Hugó [Emma asszony]. Bp.

A kürtös 1935 – A kürtös kalács. Magyar Sütők Lapja XXXIII. 12. sz. 9–10.

Andea 2005 – Andea, Susana: *Medicul domnesc Bartolomeo Ferrati și epoca sa*. Documente. Kvár.

Apáczai 1979 – Apáczai Csere János: *Elmúlt korok, régi étkek* I. TETT III. 9. sz.

Apor 1903 – Apor Péter: *Az vendégségről, ebédről és vacsoráról.* = *Br. Apor Péter verses művei és levelei (1676—1752)* 1. köt. Szerk. Szádeczky Lajos. Bp.

1978 – Apor Péter *Metamorphosis Transylvaniae.* Elősz., jegyz. Kócziány László. Bukarest 1978.

Asszonyok 1980 – *Asszonyok és férfiak tüköre.* = *Tanúvallomások a XVII. századból.* Szerk. Vigh Károly. Bp.

Az utazás 1973 – *Az utazás divatja.* Szerk. Egyed Ákos. Bukarest.

Az utolsó 1980 – *Az utolsó mézeskalácsos.* Művelődés XXXIII. 12. sz. 10.

Bánffy 2014 – Bánffy Jánosné Wesselényi Jozefa: *Emlékirat.* Szerk., bev. Kelemen Lajos. Kvár.

B. Nagy 1973 – B. Nagy Margit: *Várak, kastélyok, udvarházak ahogy a régiek látták: XVII–XVIII. századi erdélyi összeírások és leltárak.* Bukarest.

B. S. 1905 – B. S.: *Fonott kalácsok és perezcek.* Néprajzi Értesítő VI. 210–215.

Bächer 2012 – Bächer Iván: *Három erdélyi anizs.* = *Erdélyi lakoma újratöltve.* Szerk. Cserna-Szabó András. Bp. 99–105.

Bakk 1883 – Bakk Endre Szentkatolnai: *A Bak és Jancsó család története.* Bp.

Bakos 1982 – Bakos Ferenc: *A magyar szókészlet román elemeinek a története.* Bp.

Balázs 1942 – Balázs Márton: *Adatok Háromszék vármegye néprajzához.* Sepsiszentgyörgy.

Bálint 1980 – Bálint Tibor: *A fejér lótól a zokogó majomig.* = *Erdélyi konyha.* Szerk. Kövi Pál. Bukarest.

Ballagi 1878 – Ballagi Károly–Király Pál: *A magyar birodalom leírása különös tekintettel az 1876. XXXIII. törv.-cikke.* Külön nyomat az „Egyetemes Földrajz”-uk III. kötetéből. Bp. 1878.

Balogh Edgár 1979 – Balogh Edgár: *Vargyasi változások.* Bukarest.

Balogh Judit 2005 – Balogh Judit: *A székely nemesség kialakulásának folyamata a 17. század első felében*. Kvár.

Barabás Endre 1904a – Barabás Endre: *Udvarhely vármegye közgazdasági leírása I.* Közgazdasági Szemle XXVIII. 683–720.

1904b – Barabás Endre: *Udvarhely vármegye közgazdasági leírása II.* Közgazdasági Szemle XXIX. 762–778.

1907 – Barabás Endre: *A nép táplálkozása Maros-Torda vármegyében.* Közgazdasági Szemle XXXI. 37. köt. 37–49.

Barabás Jenő 1970 – Barabás Jenő: *A lakóház füsttelenítéséről.* Ethnographia LXXXI. 276–287.

Barabás Miklós 1944 – Barabás Miklós Márkosfalvi: *Önéletrajza*. Bevez., jegyz. Bíró Béla. Kvár..

Barbu 2015 – Barbu, Violeta: *Maria Mamucca de la Torre Kálnoky: contesa de la fruntariile imperiilor. = Grădina rozelor. Femei din Moldova, Țara Românească și Transilvania (Sec. XVII–XIX).* Szerk. Barbu, Violeta et al. Bukarest. 149–185.

Bárczay 1893 – Barczay Oszkár: *A régi magyar konyháról.* Századok XXVII. 403–420.

Bartalis 1931 – Bartalis Ágost: *A csíki székelység alapvető kérdései.* Mit adjon a város a falunak. Csíkszereda.

Bartha 1898 – Bartha József: *Székely tájszók Jósikánál.* Magyar Nyelvőr XXVII. 46–47.

Beke 1936 – Beke Ödön: *Hamuba sült pogácsa.* Ethnographia XLVII. 219–220.

Benedek Elek 1920 – Benedek Elek: *Édes anyaföldem!* Bp.

Benedek Géza et al. 1937 – Benedek Géza–Ambarus Géza: *A lakodalmakról. = Az eklézsia ládája.* Lakodalmi szokások, versek. Szerk. Benedek Géza et al. Nagyvárad.

Benedek Zoltán 1964 – Benedek Zoltán: *Nagykároly és vidékének táplálkozásáról.* Korunk LXIX. 2. sz. 208–214.

Benkő József 1999a – Benkő József: *Transsilvania specialis. Erdély földje és népe*. 1. köt. Szerk. Szilágyi N. Zsuzsa. Bukarest.

1999b – Benkő József: *Transsilvania specialis. Erdély földje és népe*. 2. köt. Szerk. Szilágyi N. Zsuzsa. Bukarest – Kvár.

2014 – Benkő József: *Az egykor Dacia Mediterraneának mondott a világ előtt még nem eléggé ismert Erdély vagy erdélyi nagyfejedelemség*. Sepsiszentgyörgy – Barót.

Benkő Samu 1972 – Benkő Samu: *Murokország*. Művelődéstörténeti barangolás szülőföldemen. Bukarest.

Berde 1859 – Berde Áron: *Mit tegyen az erdélyi gazda, hogy jólétre jusson?* Kvár.

Bereznai 2015 – Bereznai Zsuzsanna: *A népi táplálkozás hagyományai Székelyszentkirályon*. Kecskemét.

Berzsenyi 1842 – *Berzsenyi Dániel összes művei*. Szerk. Döbrentei Gábor. Buda.

Bethlen Miklós 1955 – Bethlen Miklós *Önéletírása*. Elősz. Tolnai Gábor. Bp.

Bethlen Zsuzsanna 2009 – *Bethlen Zsuzsanna szakácskönyve = Gróf iktári Bethlen Zsuzsanna és szakácskönyve*. Szerk. Deé Nagy Anikó–László Lóránd. Kvár.

Binder Pál et al. 1995 – Binder Pál–Jancsik Andor: *És élni kellett tovább*. Két emlékirat. Székelyudvarhely.

Bíró 2012 – Bíró Annamária: *Zukunft próza?* Gróf Gyulay Lajos maga keze és könyve. Korunk III. 2. sz. 97–101.

Bod 1984 – *Bod Péter ismeretlen feljegyzései Bardocszékről*. Közl. Szabó György. Nyelv és Irodalomtudományi Közlemények XXVIII. 2. sz. 157–162.

Bodányi 1869 – Bodányi Sándor Telekk. Térképező Főbiztos: *Szabad Királyi Kolozsvár város házbirtokosainak névsora, melyet a telekkönyvi helyszínelés alkalmával Karika Pál telekk. biztos eszközölt új házszámítás szerint*. Összeállította Keresztesy Pál. Kvár.

Bodor Aladár 1906 – Bodor Aladár: *Úti levelek Erdélyországból*. (Gyökössy Endréhez). Losoncz.

Bodor Ferenc 1980 – Bodor Ferenc: *Kemény Anna írása elé*. Confessio IV(1980). 4. sz. 73–89.

1992 – Bodor Ferenc: *Eper és medve*. Jancsó Péter birtoka. Ökotáj I. 2. sz. <https://epa.oszk.hu/00000/00005/00002/gazd1.html> (2023. 10. 22.)

Bodor János 1911 – Bodor János: *Szentgyörgyről Enyedre megyek*. Ifjú Erdély IX. 4-5. sz. 69.

1936 – Bodor János: *Útam a csernátoni mesteri parókiától a zágoni parókiáig*. Kvár.

Bogătean 2010 – Bogătean, Alina Ioana: *Aspectele privind bolile cauzate de carențele alimentației și ale habitatului în Transilvania la mijlocul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea*. Caiete de Antropologie Istorică IX. 2. sz. 43–53.

Boner 2022 – Boner, Charles: *Erdély terményei és népe*. Kvár.

Borsos 1856 – Borsos Tamás *második konstánczinápolyi követsége*. = *Erdélyi Történelmi Adatok* 2. köt. Szerk. Mikó Imre. Kvár.

Bölöni 1995 – Bölöni Domokos: *Elindult a hagymalé*. Látó VI. 12. sz. 15–23.

Bözödi 1938 – Bözödi György: *A székelység gazdasági, társadalmi és kulturális helyzete*. Láthatár. Kisebbségi Kultúrszemle VI. 9. sz. 305–311.

1939 – Bözödi György: *Székely bánja*. II. kiadás. Bp. [1939].

1942 – Bözödi György: *Móricz Zsigmond Erdélyben*. Termés I. 89–100.

Bura 1981 – Bura László: *Az utolsó szatmári mézeskalácsos mestersége*. Népismereti Dolgozatok. Bukarest. 71–81.

Cs. Bogáts 1943 – Cs. Bogáts Dénes: *Háromszéki oklevél-szójegyzék*. Kvár.

Cseke et al. 1967 – Cseke Gábor et al.: *Három falu ifjúsága 1967-ben*. Csíki szociográfia. Korunk LXXII. 8. sz. 1089–1100.

Cserey 1806 – Cserey Farkas Nagy-Aitai ifjabb: *Kedves Hazafiak!* = Uő: *A falusi nevelésnek módjáról való vélekedés*. Nagyvárad.

Csíky 1939 – Csíky János: *Adatok a gyergyói nép táplálkozásához*. Hítel IV. 4. sz. 281–291.

D. Petőcz 1840 – D. Petőcz Mihál: *Régi magyar szavak*. Pozsony.

Danczi 1942 – Danczi Villebard: *Imecs Jakab tájszógyűjteménye 1855–1860*. Magyar Nyelv XXXVIII. 4. sz. 307–310.

Déryné é. n. – *Déryné naplója*. Szerk. Bayer József. 250–251.

Dobos C. 1881 – Dobos. C. József: *Magyar-francia szakácskönyv*. Bp.

Domby 1937 – Domby Emma: *Székely konyha*. Székelység VII. 1–2. sz. 10.

E. Keményfi 1900 – Keményfi Katinka: *A Kibéd vidéki székely köznép táplálkozása és a táplálkozás befolyása a közegészségre*. Egészség XIV. 5. sz. 149–169.

Enesei Dorner 1940 – Enesei Dorner Béla: *Székelyföldi esetek*. Erdélyi gazdasági emlékek. Elbeszélések. Bp.

Eötvös 1982 – Eötvös Károly: *Balatoni utazás*. Bp.

Erdélyi é. n. – *Erdélyi bor-gazda*. Avagy a szőlőknek plántálásáról, és a boroknak gondos meg-tartásáról való oktatás. Kvár.

F. 1835 – F. J.: *Kenyér sütésről*. Magyar Hazai Vándor V. 81–88.

Falusi 2022 – Falusi Norbert: *A magyar nyelvű nemzeti kisebbségi folyóiratok mint a modernitásról szóló kordokumentumok*. = *Palimpszesztus*. Írások Bárdi Nándor 60. születésnapjára. Szerk. Filep Tamás Gusztáv et al. Bp. 381–389.

Faragó 1944 – Faragó József: *Kide egészségügyi helyzete*. Kvár.

Farkas 1911 – Farkas Emőd: *Nem vagyunk egymás gallérjához varrva*. = *Uő: Az 1848-49-iki szabadságharcz anekdotakincse*. Bp.

Fehér 2008 – Fehér János: *A 17. század végi orbaiszéki törvénykezés és dokumentumai*. *Törvénykezési jegyzőkönyvek (1686–1693)* = *Orbaiszék változó társadalmi és kultúrája*. Szerk. Kinda István–Pozsony Ferenc. Sepsiszentgyörgy.

Fejér 1981 – Fejér Anikó: *Egy háromszéki kézirat receptkönyv 1828-ból*. Aluta XII–XIII(1980–1981). 137–155.

Fényes 1857 – Fényes Elek: *Az ausztriai birodalom statisztikája és földrajzi leírása*. Pest.

Flóra 2022 – Flóra Ágnes: *A ser dolgáról való tracta, avagy a reformáció és a sör. = A történelem asztalánál*. Kulináris kalandozások Nagy Balázs 60. születésnapja alkalmából. Szerk. Szende Katalin et al. Bp. 287–291.

Földi 2004 – Földi István: *Századelő az udvartereken*. Rendhagyó szociográfia. Kvár 2004.

G. 1837 – G.: *Erdélyi diaeták végzéseinek nyomdokai és a Compilata Constitutio után költ articulások kivonata*. Egybeszedte G. L. Kvár.

Gaal 2006 – Gaal György: *Könyvszemle*. Keresztény Magvető LXII. 2. sz. 221.

Galgóczy 1896 – Galgóczy Károly: *A Sajó-Galgóczi Galgóczy család munkácsi, ecsegi, nagytályai, bilkei négy ága a Pókai Szikszay, Telegdi Csanády és Nagyfalusi Bajza család ismertetése nemzedékredekkel*. Bp.

Gáti 1792 – Gáti István: *II. József a máramarosi éhségben*. H. n.

Gazda 1980 – Gazda József: *Így tudom, így mondom*. Bukarest.

1993 – Gazda József: *Mindennek mestere*. A falusi tudás könyve. Bp.

Gencsy 1905 – Gencsy István: *A gyergyói nyelvjárás*. Magyar Nyelvőr XXXIV. 258–268.

Gerando 2018 – Gerando de, Auguste: *Erdély és az erdélyiek*. Kvár.

Gerard 1888 – Gerard, Emily: *The land beyond the Forest* 1. köt. London.

Gidófalvy 1980 – Gidófalvy István: *Kelemen Lajos tanítványaként*. Korunk XXXIX. 601–604.

Girókuti P. 1859 – Girókuti P- Ferencz: *Erdélyi Naptár 1860dik szökő évre*. Kvár.

Glück Frigyes et al. 2013 – Glück Frigyes–Stadler Károly: *Az ínymesterség könyve*. Bp.

Gunda 1966 – Gunda Béla: *A süttőkövek és ősi kenyérfélék*. = Uő: *Ethnographica Carpathica*. Bp.

Gyarmathy 1895 – Gyarmathy Zsigáné: *Egy kihalt babonáról*. = *A nőkérdés*. A Mária Dorothea-Egylet tízéves fennállásának ünnepére. Kiadó Csáky Albinné. Bp. 169–171;

1896 – Gyarmathy Zsigáné: *Etnográfia és főzés. Elmélkedés egy „régiszakácskönyv”-ről*. = Uő: *Tarka képek a kalotaszegi varrottas világából*. Bp. 70–74.

1901 – Gyarmathy Zsigáné: *Régi ételek és a bálmos*. Magyar Nyelvőr XXX. 4. sz. 207–208.

Gyulay 2003 – Gyulay Lajos *Naplói*. 1848–1849. 1. köt. Sajtó alá rendezte. V. András János et al. Bp.

2004 – Gyulay Lajos *Napló* (1820–1848.). Vál., bev. Csetri Elek. Kvár.

2011 – *Gróf Gyulay Lajos maga keze és könyve*. Cara Patria (1856. szeptember 11. – 1856. október 4.). Bev., szerk. Hász-Fehér Katalin. Szeged.

Hantos 1943 – Hantos Gyula: *A kétvízközi majorok*. Kvár.

Hárs 1991 – Hárs József: *Szakácskönyv 1828*. Sopron.

Hegedüs 1904 – Hegedüs Lóránt: *A kivándorlási Congressusok eredménye II*. Budapesti Szemle LXIV. 327. sz. 354–387.

Heinrich 1937 – Heinrich Mihály: *A nép táplálkozása kalóriaértékekben*. Hitel II. 2. sz. 105–113.

Heltai 1979 – Heltai Gáspár: *Az iszonyóságos gonoszságról, a részegségről és tobzódásról*. = Háló. Válogatás Heltai Gáspár műveiből. Szerk. Kőszeghy Péter. Bp. 28.

Herédi 1971 – Herédi Gusztáv: *Felőr – városias falu*. Korunk. XXX. 7. sz. 1059.

Herman 1887 – Herman Ottó: *A magyar halászat könyve*. 1. köt. Bp.

1914 – Herman Ottó: *A magyar pásztorok nyelvkinccse*. Bp.

Horger 1907 – Horger Antal: *Tájszók (Háromszékiek)*. Magyar Nyelvőr XXXVI. 326–328.

1939 – Horger Antal: *Szó- és szómagyarázatok*. Magyar Nyelv XXXV. 114–115.

Horváth 1980 – Horváth István: *Magyarózdi toronyalja*. Bp.

Hunyadi 1938 – Hunyadi Sándor: *Étlapok beszélgetése*. Magyarország XLV. 7.

2000 – Hunyadi Sándor: *Családi album*. Önéletrajz, 1934. Bp. 210.

I. Apafi 1911 – I. Apafi Mihály fejedelem udvartartása. Bornemissza Anna gazdasági naplói. (1667–1690) 1. köt. Közread. Szádeczky Béla. Bp.

I. Rákoczi 1888 – I. Rákoczy György és a Porta. Szerk. Beke Antal–Barabás Samu. Bp.

Így teltek 1979 – *Így teltek hónapok évek*. Öt életrajz. Gond. Salamon Anikó. Bukarest.

Ilyés 1987 – Ilyés Gyula: *Puszták népe*. Bp.

Imecs 1942 – Imecs Jakab tájszótár gyűjteménye 1850–1860-ból. Közli Danczi Villebald. Magyar Nyelv XXXVIII. 307–310.

Jakab Irén 1967 – *Irén néni tanácsai*. Dolgozó Nő XXIII. 361.

Jakab Elek 1880 – Jakab Elek: *Szabadságharcunk történetéhez*. Visszaemlékezések 1848-1849-re. Bp.

1888 – Jakab Elek: *Kolozsvár története*. 3. köt. Bp.

Jakab Rozália 2002 – Jakab Rozália: *Hagyományos táplálkozás Farkaslakán*. = *Sokszor úgy szeretnék enni, magam sem tudom, hogy mit*. Hagyományos táplálkozás Székelyföldön. Szerk. Ferencz Angéla. Csíkszereda.

2008 – Jakab Rozália: *A farkaslaki Jakab Rózsika néni szakácskönyve*. Székelyudvarhely.

Jakó 2013 – Jakó Klára: *Újabb adatok Rozsnyai Dávid munkásságához*. = *Az otomán-magyar kényszerű együttélés és hozadéka*. Szerk. Újváry Zsuzsanna. Bp.

Jancsó 2015 – Jancsó Katalin: *Boda Sári receptbe zárt utóélete*. Boszorkánykonyha II. 8. sz. 50–52.

2020 – Jancsó Katalin: *Cărțile de bucate maghiare apărute în Transilvania la sfârșitul secolului al XIX-lea și în prima jumătate al secolului al XX-lea*. = *Caiete de antropologie istorică*. XIX. nr. 2. 76–85.

2022a – Jancsó E. Katalin: *Hely- és táplálkozástörténeti adatok Kézdivásárhely városi malmának 18. századi számadáskönyveiben*. *Acta Siculica* 2020–2022. Sepsiszentgyörgy. 181–190.

2022b – Jancsó E. Katalin: *Alultápláltsági adatok az 1943-as bálványosváraljai falukutatás jegyzetanyagában*. Kriza János Néprajzi Társaság Évkönyve 30. Kvár. 357–382.

2023 – Jancsó E. Katalin: *Erdélyi magyar nyomtatott szakácskönyvek újraértelmezése*. = *Örökség – Identitás – Emlékezet. A kulturális és szellemi örökség recepciója Erdélyben*. Szerk. Fehér Andrea. Kvár. 43–62.

Jankó 1892a – Jankó János: „*A kalotaszegi és erdélyi magyarságról*”. (Felolvasta a szerző 1891. dec. 12-én Kolozsváron). Különnyomat az Erdély 1892. 1, 2, 3. számaiból. Kvár.

1892b – Jankó János: *Kalotaszeg magyar népe*. Bp.

1893a – Jankó János: *Aranyosszék, Torockó Magyar (székely) népe*. Földrajzi Közlemények. XXI.

1893b – Jankó János: *Torda, Aranyosszék, Torockó magyar (székely) népe*. Bp. 1893.

Jánosfalvi 2013 – Jánosfalvi Sándor Iván: *Székelyhoni utazás a két Homoród mellett*. Szerk. Elősz. Veres Péter. Székelyudvarhely.

Jekelfaussy 1892 – Jekelfalussy József: *Magyarország iparosainak és kereskedőinek czim és lakásjegyzéke*. Bp.

Jókai 1859 – Jókai Mór: *Az istenhegyi székely leány*. = Uő: Jókai Mór Dekameronja. 6. köt. Pest 1859.

1912 – Jókai Mór: *Ahol a pénz nem isten*. Bp.

2004 – Jókai Mór: *Szeretve mind a vérpadig*. Kvár.

Jósika 1977 – Jósika Miklós: *Emlékirat*. 1. köt. Szerk. Benedek Mihály. Bp.

Juhász 1955 – Juhász Béla: *Reményik Zsigmond: Büntudat*. Alföld VI. 3. sz. 105–106.

K Nagy 1883 – K. Nagy Sándor: *A Székelyföldön és az Al-Dunán*. Útirajzok. Bp.

K. Dávid 1998 – K. Dávid Mária: *Varsági életutak*. = *Havasalja havasa*. Tanulmányok a székelyvarsági hegyi tanyák népéről. Szerk. Bárh János. Kecskemét. 537–558.

K. Horváth 2006 – K. Horváth Zsolt: *Lineáris? Homogén? Folytonos?* Szempontok az idő fogalmának Társadalomtudományos dekomponálásához. = *Személyes idő – Történelmi idő*. Rendi társadalom – Polgári társadalom 17. Szerk. Mayer László–Tilcsik György. Szombathely. 13–22.

K. Mátyus 1762 – K. Mátyus István: *Diaetetica*. 1. köt. Kvár.

1787 – K. Mátyus István: *Ó és Új Diaetetica*. 1. köt. Pozsony.

1787 – K. Mátyus István: *Ó és Új Diaetetica*. 2. köt. Pozsony.

1792 – K. Mátyus István: *Ó és Új Diaetetica*. 5. köt. Pozsony.

Kelemen Lajos 2009 – Kelemen Lajos: *Régi céháldomások*. = *Uő: Művelődéstörténeti tanulmányok II*. Bev., jegyz., szerk. Sas Péter. Kvár.

Kelemen Sándor 1934 – Kelemen Sándor: *Egy marosmenti falu*. Magyar Szemle XXII. 200. 196–202.

Keleti 1887 – Keleti Károly: *Magyarország népességének élelmezési statisztikája physiologiai alapon*. Bp.

Kemény Anna 2017 – *Kemény Anna Gyerőmonostori báró: Családtörténeti napló*. Közzétette: Lukács Ferenc. Kvár.

Kemény Zsigmond 1972 – Kemény Zsigmond: *Özveggy és leánya*. Bukarest.

Kempelen 1911 – Kempelen Béla: *Magyar nemes családok*. 1. köt. Bp.

Kerekes 1905 – Kerekes Pál: *Mi mindent esznek nálunk kenyér képében.* Gyógyászat XLV. 43. sz. 695–696.

Keresztely 1932 – Keresztely Józsefné: *Székely eledlek.* A Magyar Nemzeti Múzeum Néprajzi Tárának Értesítője XXIV. 122.

Kese 1933 – Kese Attila: *A málékenyér.* Református Család V. 2. sz. 17.

Kisné Portik 2006 – Kisné Portik Irén: *A fenyő hasznosítása a Székelyföldön.* Székelyföld X. 12. sz. 101–116.

Kiss 2013 – Kiss Kitti: *Edények, tűzhelyek, szakácskönyvek.* A konyhák átalakulása a 19. században az edénygyártás és a szakácskönyvek tükrében. = *Kolozsvártól Pécsig, A Yaoitól a juhászatig.* Szerk. Farkas Judit–Keszeg Vilmos. Pécs. 257–277.

Kocsis 1988 – Kocsis Rózsi: *Megszépült szegénység.* Vallomás a gyermekkorról. Bukarest.

Kolozsvári 2000 – *Kolozsvári harmincadjegyzékek (1599–1637).* Bev., közread Pap Ferenc. Bukarest – Kvár.

Kolumbán 1887 – Kolumbán Samu: *Hétfalusi tájszók.* Magyar Nyelvőr XVI. 575.

Kolumbán 1894 – Kolumbán Samu: *Lozsád és népe.* Ethnographia V. 249–250.

Kós Balázs 1936 – Kós Balázs: *Egy falu mezőgazdaságának rajza.* Hitel I. 4. sz. 297–308.

Kós Károly 1959 – Kós Károly dr.: *Erdélyi adatok a pogácsa készítéséhez.* Néprajzi Közlemények IV. 1–2. sz. 3–14.

Kovács 1977 – Kovács István: *Egy parasztfiú elindul.* Kvár.

Kozma 1879 – Kozma Ferenc: *A Székelyföld közgazdasági és közművelődési állapota.* Bp.

1901 – Kozma Ferenc: *A székelyek.* = *Az Osztrák-Magyar Monarchia írásban és képen.* 7. köt. Bp. 261–284.

Kőrész 1876 – Kőrész Kelemen.: *Tájszók. Székelységek.* Magyar Nyelvőr V. 5. sz. 423–424.

Kőváry 1842 – Kőváry László: *Székelyhonról*. Kvár.

1847 – Kőváry László: *Erdélyország statistikája*. 1. köt. Kvár.

1855 – Kőváry László: *Egyszerűsítsük háztartásunkat*. Erdélyi Naptár. 63–66.

Kövi 1980 – Kövi Pál: *Erdélyi lakoma*. Bukarest.

Kremnitzkyné 1912 – Kremnitzkyné Fröhlich Ilona: *Házi mézestészták és méhtermékek feldolgozása*. Kvár 1912. Újra kiadva: 1918, 1925, 1931, 1942.

Kristóf 1925 – Kristóf György: *Jókai napjai Erdélyben*. Pásztortűz IX. 12. sz. 269–272.

Kriza 1863 – Kriza János: *Vadrózsák. Székely népköltési gyűjtemény*. 1. köt. Kvár 1863.

1980 – Kriza János: *Szép Palkó*. = Uő: *Vadrózsák*. Gond. Faragó József. Bukarest. 325–334.

Kurkó 1949 – Kurkó Gyárfás: *Nehéz kenyér*. Bukarest.

Kuun 1914 – Kuun Gézáné Kemény Vilma: *Ozsdolai dr. gróf Kuun Géza családi levelezéséből 1834–1905, ápr. 10-ig*. Kvár.

Lázár 1899 – Lázár István: *Alsófehér vármegye magyar népe*. Nagyenyed.

Lazăr 1932 – Lazăr Victor, Anna: *Bucătăria gospodinei de la sate* XXII. 191. sz.

Leigh Fermor 2000 – Leigh Fermor, Patrick: *Erdők s vizek közt*. Esztergomtól Brassóig gyalogszerrel 1934-ben. Bp.

Lenkei 1993 – Lenkei Ferenc: *Szalay Elek visszaemlékezései 1848-49-re*. Szalay Elek emlékiratai. Hadtörténelmi Közlemények CVI. 1. sz. 145–172.

Leopold 1905 – Leopold Lajos: *A parasztgyermekünk és a tehéntej*. Közgazdasági Szemle XXIX. 33. sz. 355–369.

Lőrincz György 1978 – Lőrincz György: *A szülőföld vonzásában*. (Változó tanyavilág). Igaz Szó II. 9. sz. 195–201.

Lőrincz Károly 1861 – Lőrincz Károly: *Háromszéki nyelvjárás*. Magyar Nyelvészet VI. 215.

Lőtsei 1830 – Sámuel: *Király-választás Melly történt a` kézmívesek` mesteremberek` és professionisták`diétai ország-gyűlésén*. Kvár.

Madar 2004 – Madar Ilona: *Atyha lakóinak táplálkozása. = Atyha szokásvilága*. Szerk. Szócs Katalin. Marosvásárhely.

Magyar Elek 1939 – Magyar Elek: *Az ínymester szakácskönyve*. Bp. é. n. [1939]

Major 1979 – Major Miklós: *Kereset és életszínvonal egy szilágysági faluban. = Változó valóság*. Szerk. Imreh István. Bukarest. 113–131.

Majorchik 2020 – Majorchik Irén: *Táncolt a puliszakeverő a frustok előtt*. Hagyományos domokosi ételek receptjei történetekkel fűszerezve. Gyergyószentmiklós.

Márton 1945 – Márton Gyula: *Gúny- és melléknevek Magyarlónáról és Jegenyéről*. Erdélyi Múzeum L. 1–2. füzet. 88–93.

Martonosi Gyűjtő 1797 – Martonosi Gyűjtő István: *Az erkölcsöknek és a világi dolgok folyásának kisdéd tüköre. Versekben készítette kedves nemzetének hasznára*. Kvár.

Mézes 1922 – Mézes vagy székely pogácsa. Székely Mész II. 1–2. sz.

Mihálcz 1779 – Miháltz István: *Vanier Jakabnak néhai Jézus Társasága papjának paraszti majorja*. Szeben.

Mikes 1988 – Mikes Kelemen: *Törökországi levelek*. Bukarest.

Mikszáth 1984 – Mikszáth Kálmán: *A magyar konyha*. (Fecsegés). Cikkek és karcolatok. /Mikszáth Kálmán összes művei. 78. köt./ Szerk. Rejtő István. Bp.

Miskolczi 1857 – Miskolczi Sándor: *Néhány szó az etcetről*. Falusi Gazda. I. 304–310.

Moldován 1901 – Moldován Gergely: *A románok. = Az Osztrák-Magyar Monarchia írásban és képen*. 7. köt. Bp. 409–432.

Moldován Gergely et al. 1913 – Moldován Gergely – Szabó Oreszt: *A magyarországi románok*. Bp. 1913.

Molnár 1880 – Molnár Károly: *A székeleyekről*. A Magyarországi Kárpátgyűjtő Évkönyve. VII. 37–58.

Nagy Elek 1899 – Nagy Elek: *Az ipar. = Háromszék Vármegye Emlékkönyv Magyarország ezeréves fennállása ünnepére*. Szerk. Potsa József. Sepsiszentgyörgy.

Nagy István 1979 – Nagy István: *Sáncalja. Önéletrajzi regény 1904–1918*. Bukarest.

Nagy J. 1947 – Nagy J. Béla: *Kürtös kalács, Kürtös kalács*. Magyarosan XVI. 2. sz. 54.

Nagy Olga 1957 – Nagy Olga: *Család 1957*. Dolgozó Nő XIII. 11. sz. 303.

1960 – Nagy Olga: *...Mert csak vidámat szeretünk mesélni*. Dolgozó Nő XVI. 1. sz. 24.

Nagy Ödön 1982 – Nagy Ödön: *A havadi parasztcsalád szerkezete*. Korunk Évkönyv. 178–226.

1996 – Nagy Ödön: *A hagyományos táplálkozás és változásai a Maros megyei Mezőfelében*. Néprajzi Látóhatár V. 1–2. sz. 106–113.

Novák Károly 2010 – Novák Károly-István: *Tanárok, diákok egykor az iskolavárosban*. Areopolisz X. 115–140.

Novák Mária 1931 – Novák Mária: *„Baby” szakácskönyve*. Sepsiszentgyörgy.

Nyisztor et al. 2014 – Nyisztor Tinka–Pákozdi Judit: *Csángó galuska. Moldvai magyar étkezési hagyományok és receptek*. Bp.

Orbán 1871 – Orbán Balázs: *Torockó völgyének esmertetése történelmi, régészeti, természetrajzi szempontokból*. Pest.

1889 – Orbán Balázs: *Torda város és környéke*. Bp.

Ökrös 1937 – Ökrös Árpád: *Egy emberöltő*. Marosvásárhely.

Ősz 2022 – Ősz Sándor Előd: *A vizitáció az Erdélyi Református Egyházban a 16–18. században*. /Erdélyi Református Egyháztörténeti Füzetek 29/. Kvár.

Paál 1901 – Paál Sándor: *Ételnevek*. Magyar Nyelvőr XXX. 3. sz. 151–152.

Paget 2011 – Paget, John: *Magyarország és Erdély. Naplójegyzetek*. Kvár.

Parádi 1936 – Parádi Kálmán: *A néptáplálkozás*. Hitel I. 2. sz. 102–114.

Parcz 1938 – Parcz György: *A mai erdélyi magyar társadalom*. Magyar Szemle XXXII. 3. sz. 287–296.

Perlaky 1856 – Perlaky László: *Fenyővíz-cseppek*. Mezei Naptár I. Kvár. 50.

Pete-Komáromy 2004 – Pete-Komáromy Sára: *Édes, boldog élet*. A nagykarolyi mézeskalácsosság szimbólumai. = *Képek a folklórban*. Tanulmányok az archetipikus szimbolizáció köréből. Szerk. Tánczos Vilmos. Kvár.

Petelei – Petelei István: *Mezőségi út*. = *A megindult falu*. Szerk. Egyed Ákos. Bukarest. 63–79.

Petrovici 1960 – Petrovici, Emil: *Sl. Zetica „zer” în limba română, în limbile slave și în limba maghiară*. „Studia Universitatis Babeș-Bolyai”. Philologia IV. 2. sz. 7–15.

1967 – Petrovici, Emil: *Micul Atlas Lingvistic Român*. Új sorozat, II. rész, 3. köt. Bukarest.

Philipide 1894 – Phillipide, Alexandru: *Istoria Limbii Romane*. 1. köt. Iași.

Podmaniczky 1887 – Podmaniczky Frigyes: *Naplótöredékek 1824-1886*. 2. köt. 1844–1850. Bp.

Polcz 2001 – Polcz Alaine: *Pulizksásak*. = *Evés-ivás*. Alibi hat hónapra. 2001. 1. sz. 133–141.

Popoviciu 1904 – Popoviciu, Iosif: *Studiile D-lui Saineanu despre influentele orientale asupra limbii romane*. Transilvania XXXV. 1. sz. 1–25.

Prohászka 1965 – Prohászka János: *Néhány népi ételnévről*. Magyar Nyelvőr LXXXIX. 382–385.

R. Hutás 1958 – R. Hutás Magda: *Az ételkészítés műveleteinek és eszközeinek nyelvi kifejezései legrégibb szakácskönyvünkben*. /A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai. 101. füzet/. Bp.

Régi magyar 1893 – *Régi magyar szakácskönyvek*. Szerk. Radvánszky Béla. /Házi történelmünk emlékei sorozat/. Bp.

1905 – Radvánszky Béla: *Radócz*. Magyar Nyelv I. 463. 462–464.

Rapaics 1934 – Rapaics Raymund: *A kenyér és táplálékot szolgáltató növényeink története*. Bp.

Reményik 1936 – Reményik Zsigmond: *Bűntudat* III. Korunk XI. 9. sz. 722–733.

Rettegi 1970 – Rettegi György: *Emlékezetre való dolgok*. Bev. Jakó Zsigmond. Bukarest.

Roediger 1998 – Roediger Lajos: *Emlékirat*. Közt. Kónya Ádám. Acta Siculica. A Székely Nemzeti Múzeum Évkönyve. 2. köt. 155–202.

Romsics 1998 – Romsics Imre: *Székelyvarság népi táplálkozásának rendje*. Táplálkozás-természet társadalom és összefüggései a Görgényi-havasok déli lejtőjén. = *Havasalja havasa*. Tanulmányok a székelyvarsági hegyi tanyák népéről. Szerk. Bárh János. Kecskemét. 273–390.

Rozsnyai 1943 – Rozsnyai Kálmán: „*Öreg diák emlékei*”. Bp.

Rugonfalvy Kis 1939 – Rugonfalvi Kis István: *A nemes székely nemzet képe*. 2. köt. Debrecen.

Sági 1912 – Sági István: *Különfélék*. Magyar Nyelv VIII. 419–421.

Schalkház 1894 – Schalkház Lipót: *A magyar konyha*. Kassa.

Siklóssy 1927 – Siklóssy László: *Javalja az iskola a borívást!* = *Uő: Gyorskocsin Erdélyben*. Kutatások, rajzok, emlékezések. Kvár. 28–34.

Soós 1988 – Soós László: *Erdély borászata Krémer Fülöp központi pincemester tapasztalatai alapján* (1881). Leváltári Szemle XXXVIII. 2. sz. 59–63.

St. Hilaire 1881 – St Hilaire Jozéfa: *Képes pesti szakácskönyv*. Bp.

Sütő 1976 – Sütő András: *Anyám könnyű álmot ígér*. Bukarest.

Szabad 1941 – *Szabad székelyek serfőzése*. Függetlenség Évkönyve.

Szabó Gyula 2013 – Szabó Gyula: *Puliszkaostrom.* = Uő: *Válogatott novellák.* Csíkszereda. 132–137.

Szabó Lajos 1892 – Szabó Lajos: *Méhészeti kiállítás.* Népnevelők Lapja XXVII. 670–672.

Szádeczky 1903 – Szádeczky Lajos: *Br. Apor Péter verses művei és levelei (1676–1752).* Bp.

1905 – Szádeczky Lajos: *A Csiki székel krónika.* Bp. 208–213.

Szakácskönyv, mely száz évig készült, és ma sincs befejezve. A társszerzők: négy nemzedék, négy magyar asszony. Hölgyfutár I. 3. sz. 17.

Szakácmesterségnek 1695 – *Szakácmesterségnek könyvecskéje.* Kolozsvár 1695.

Szalády 1936 – Szalády Zoltán: *Erdély magyar népe.* Bp.

Szalay 1915 – Szalay Gyula: *Kézdivásárhelyi Szótsi István főbíró élete (1875–1760) és nemességi póre (1721–1754).* Szamosújvár.

Szántó 1933 – Szántó György: *Megérkezés Transsylvániába.* Erdélyi Helikon VI. 10. sz. 727–728.

Szántó 1986 – Szántó András: *Eleink ételei.* Válogatás régi szakácskönyvekből. Bp.

Szanyi 1916 – Szanyi István: *A székelytúró és gyártása.* Különnyomat a „Természettudományi Közlöny” 641–642. füzetéből. Bp. 2–9.

Szász 1928 – Szász Ferenc: *Mindennapi kenyereink.* Kolozsvár.

Szathmáry P. 1886 – Szathmáry P. Károly: *Emlékeim.* Szilágysomlyó 1886.

Széchenyi 1942 – Széchenyi István: *Erdélyi utazás = Hazai utazók Erdélyben.* Szerk. Szeremlei László. Kvár. 55–65.

Székel 2019 – *Gróf Székel László önéletrása.* Szerk., közzét. Fehér Andrea. Kvár.

Szentgyörgyi 1923 – Szentgyörgyi István: *Hóstatí lakodalom.* = Uő: *Emlékeim.* H. n. [Kv.], é. n. [1923]. 140–158.

Szentiváni 1986 – Szentiváni Mihály: *Gyaloglat Erdélyben*. Elősz., jegyz. Húbert Ildikó. Bp.

Szentpétery 1927 – Szentpétery Lajosné: *Szakácskönyv*. Torda. é. n. [1927].

Szerémy 1929 – Szerémy Zoltán: *Emlékeim a régi jó időkből*. Bp.

Szilády 1908 – Szilády Zoltán: *Miriszló község tárgyi néprajzának vázlata*. A Magyar Nemzeti Múzeum Néprajzi Osztályának Értesítője IX. 1–2. sz. 35–50.

1943 – Szilády Zoltán: *Kérdések a székely népnyelv köréből*. Székelység XIII. 4–6. sz. 21–22.

1936 – *Erdély magyar népe*. Bp.

Szilágyi Gyula 1926 – Szilágyi Gyula: *Székely emlékek*. Ethnographia XXXVII(1926). 2. sz. 91.

Szinnyei 1893 – Szinnyei József: *A magyar nyelvbe átvett oláh szavak*. Magyar Nyelvőr XXII. 111–117.

1894 – Szinnyei József: *A magyar nyelvbe átvett oláh szavak*. Magyar Nyelvőr XXIII. 151–152.

Szirmay 2008 – Szirmay Antal: *Hungaria in parabolis*. Kvár.

Szőcs 1980 – Szőcs István: *Ami a földdel és az éggel összeköt. = Erdélyi lakoma*. Szerk. Kövi Pál. Bukarest. 9–22.

Szücs 1985 – Szücs Judit: *A társadalmi rétegződés és a táplálkozás összefüggései (1832–1861)*. A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve 1984/85. 1. sz. 167–178.

Szükségben 1790 – *Szükségben segítő könyv*. Ford. Kömlei János. Pest. X–XI.

T. Nagy 1902 – T. Nagy Imre: *Csikmegye közgazdasági leírása*. Közgazdasági Szemle XXVI. 28. köt. 934–942.

Tamás 1987 – Tamás Irén: *Életvitel a szováti családban*. Korunk Évkönyv 1986–1987. 173–184.

Táncsics 1942 – Táncsics Mihály: *Kolozsvár. = Hazai utazók Erdélyben.* Szerk. Szeremlei László. Kvár.

1943 – Táncsics Mihály: *Életpályám*. Kvár.

Tar 2011 – Tar Károly: *Erdélyi mézeskalács*. Lírai receptkönyv 50 képpel. Bp.

2022 – Tar Károly: *Secretul maistrului. = Petrecere cu stil*. Literatură și gastronomie.
Szerk. Petras, Irina. Kvár. 317–321.

Téglás 1911 – Téglás István: *A mezőbodoni és mezőszakáli vicusokról.* III. rész.
Archeológiai Értesítő XXXI. 77–80.

Teleki Arvéd 1926 – Teleki Arvéd: *Növényeink hasznáról*. Gróf Teleki Arvéd 40 éves tanulmányai, tapasztalatai, kísérletei alapján. Kvár.

Teleki Domokos 1796 – [G. T. D.]: *Egynéhány hazai utazások*. Bécs.

1942 – Teleki Domokos: *Egynéhány erdélyi út.* = *Hazai utazók Erdélyben.* Szerk. Szeremlei László. Kvár. 16–24.

Teleki Sándor 1880 – Teleki Sándor: *Emlékeim*. 2. köt. Bp.

1882 – Teleki Sándor: *Egyről-másról – újabb emlékeim*. 1–2. köt. Bp.

1973 – Teleki Sándor: *Emlékezzünk a régiekről*. Szerk. Csetri Elek. Bukarest.

Thewrewk 1833 – Thewrewk József, Ponori: Hazafiúi elmélkedések. Pozsony.

Tófalvy 1979 – Tófalvy Zoltán: *Szolokmai évgyűrűk.* = Uő: *Pogány fohászok faluja.* Sóvidéki riportok. Bukarest. 125–139.

Tótfalusi Kis 1987 – Kis Miklós Tótfalusi *Mentsége*. Kiad. Haiman György. Bp.

Traugott 1901 –Traugott, Teutsch: *A szászok. = Az Osztrák-Magyar Monarchia írásban és képen.* 7. köt. Bp. 451–469

Trócsányi 1937 – Trócsányi Zoltán: *Kirándulás a magyar múltba*. Bp. 72–94.

Újfalvy 1941 –Újfalvy Sándor, Mezőkövesdi emlékiratai. Jegyz., szerk. Gyalui Farkas, Kvár.

1955 – Újfalvy Sándor: *Emlékiratok a reformkori Erdélyből 1854–1855.* Jegyz. Jékely Zoltán. Bp.

Urbariile 1970 – *Urbariile Țării Făgărașului.* Közread. Szerk. Prodan R. et al. Bukarest.

Vajkai 1999 – Vajkai Aurél: *Táplálkozás.* = Uő: *A magyar nép életmódja.* Bp. 111–120.

2004 – Vajkai Aurél: *A magyar népi táplálkozás kutatása.* = Uő: *Néprajz.*

Tudománytörténet és módszertan. Bp. 95–116.

Változó 2016 – *Változó valóság* (kerekasztal beszélgetés). Korunk XXXVIII. 6. sz. 440–476.

Veress Endre 1929 – Veress Endre: *Az erdélyi ipari céhek élete.* Kvár.

Veress Ferenc 1906 – Veress Ferenc: *A pellagráról, különös tekintettel magyarországi viszonyaira.* = *Dolgozatok Purjesz Zsigmond negyedszázados tanári működésének emlékére.* Szerk. Jancsó Miklós–Szabó Dénes. Bp. 688–713.

Vértesy 1912 – Vértesy Jenő: *Gyulai Pál írói tervei.* Irodalomtörténet I. 1. sz. 48.

Viski 1911 – Viski Károly: *Adatok a székely építkezés ismeretéhez.* A Magyar Nemzeti Múzeum Néprajzi Osztályának Értesítője XII. 1. sz. 99–127.

1931 – Viski Károly: *Székely tűzhelyek.* A Magyar Nemzeti Múzeum Néprajzi Osztályának Értesítője XXIII. 16–27.

Visky 1934 – Visky Károly: *Erdély népe.* Magyar Szemle XXII. 250–264.

Vita Sándor 1937 – Vita Sándor: *A Székelyföld önellátása.* Hitel II. 3. sz. 269–284.

Vitos 1894 – Vitos Mózes: *Csikmegyei Füzetek. Adatok Csikmegye leírásához és történetéhez.* Csíkszereda.

Vöö 1981 – Vöö Gabriella: *Tréfás népi elbeszélések.* Bukarest.

V. Szentmártoni 2012 – V. Szentmártoni Kálmán: *Szentmártoni Sámuel bibliográfiája.* Kolozsvár, 1957. június 3. = „Így nőtt fejemre a sok vadróza...”. Levelek,

dokumentumok Kriza János népköltészeti gyűjtőtevékenységének történetéhez. Közt. Szakál Anna. Kvár. 274–275.

Wesselényi Anna 1875 – *Wesselényi Anna, özv. Csáky Istvánné (1584–1649) életrajza és levelezése*. Közread. Deák Farkas. Bp.

Wesselényi Miklós 1833 – Wesselényi Miklós: *Balítéletekről*. Bukarest.

Zathureczky Zs. 1944 – Zathureczky Zs. László: *Néptáplálkozási vizsgálatok a kolozsmegyei Jegenye községben*. Kolozsvári Szemle III. 1. sz. 55-63.

Zelena 1828 – Zelena, Franz: *Die Kochkunst für herrschaftliche und bürgerliche Tafeln, oder allerneuestes Österreichisches Kochbuch* és Wellauer, A.: *Ueber die Ess- und Kochliteratur der alten* <https://slub.qucosa.de/api/qucosa%3A920/attachment/ATT-0/> (2023. 01. 07.)

Zepeczaner 2010 – Zepeczaner Jenő: *Udvarhelyi mesterasztal*. Areopolisz X. 7–20.

Zilahy 1892 – Zilahy Ágnes: *Valódi magyar szakácskönyv*. Bp.

1895 – Zilahy Ágnes: *Egy lenézett munkakör. = A nőkérdés*. A Mária Dorothea-Egylet tízéves fennállásának ünnepére. Kiadó Csáky Albinné. Bp 1895. 165–167.

1916 – Zilahy Ágnes: *Könyvem története. = Uő: Valódi magyar szakácskönyv 7. kiad.* Bp.

Zipser Keresztély 1842 – Zipser Keresztély Endre: *Besztercze és vidéke*. Emlékirat melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók Beszterczén 1842. Augusztus hó elején tartott harmadik gyűlése emlékére írt. Ford. Edvi Illés L. Buda.

Zsók 2000 – Zsók Béla: *Én mindig itthon voltam*. Néprajzi írások Déváról. Bukarest.

Zsoldos 1818 – Zsoldos János: *Az egészség fentartásáról való rendszabások, (Diaetetica)*. Az oskolák számára készítette orvos doktor Zsoldos János. Versekbe foglalta Fodor Gerson. Sárospatak.

XVII. századbeli szakács-könyv 1881–1882. – „XVII. századbeli szakács-könyv” Közli Toldy László. Magyar Történelmi Tár III. 1–4. sz. 367–371, 569–581. Uo. IV. 1–4. sz. 188–200, 380–387.

5.5. Specialized literature

A. Gergely 2005 – A. Gergely András: *Kulturális antropológia: egy elmélet gyakorlata vagy egy történet elmélete?* (Rövid bevezetés egy 150 éves új diszciplína felfogástörténetébe). Világosság. 7–8. sz. 15–36.

Albert 2009 – Albert Réka: *Kísérlet egy eszencialista nemzeti képzet antropológiai megközelítésére.* Korall XXXVII. 26–40.

Andor 1980 – Andor Csaba: *Jel – kultúra –kommunikáció.* Interdiszciplináris szempontok a kultúra kutatásban. Bp.

Baciu 2015 – Baciu, Crucița-Loredana: *O istorie culturală a hranei la români în cele două Războaie Mondiale.* Kvár.

Balassa 1944 – Balassa Iván: *Adatok a székely népi italok ismertetéséhez.* Etnographia LV. 88–93.

1960 – Balassa Iván: *A magyar kukorica.* Bp.

2001 – Balassa Iván: *Egy régi székely étel: a kiszil.* Néprajzi Látóhatár X. 4. sz. 517–522.

Balázs Géza 1987 – Balázs Géza: *Népi italaink kutatástörténete.* = *Arator.* Dolgozatok Balassa Iván 70. születésnapja tiszteletére. Szerk. Balázs Géza–Voigt Vilmos. Bp. 157–163.

1991a – Balázs Géza: *A magyar égetett szeszesitalok történeti terminológiája és néprajzi összefüggései.* = *Emlékkönyv Benkő Loránd hetvenedik születésnapjára.* Szerk. Hajdú Mihály–Kiss Jenő. Bp. 51–55.

1991b – Balázs Géza: *A szeszes lepárlás etnológiai párhuzamai.* = *A Duna-menti népek hagyományos műveltsége.* Szerk. Halász Péter. Bp. 401–405.

2012 – Balázs Géza: *Ízlelés, ízlés* – A bor- és pálinkaízlelés szemiotikája. Gasztroszemiotikai jegyzetek. Szépirodalmi Figyelő X. 1. sz. 27–37.

2015 – Balázs Géza: *A bor szemiotikája.* = Uő: *Antroposzemiotika. Életünk feltűnő jelei.* Bp. 163–165.

Balázs Lajos 1987 – Balázs Lajos: *Despre originea și evoluția semantică a rom. gînd.* Studii și cercetări lingvistice XXXVIII. 4. sz. 302–309.

Balogh Balázs 2023 – Balogh Balázs–Filemle Ágnes: *Történeti idő és jelenlét Kalotaszegen* – Fejezetek egy emblemikus néprajzi táj jelképpé válásának történeti, társadalmi folyamatairól. Bp.

Bărbulescu 2005 – Bărbulescu, Constantin: *Imaginarul corpului uman între cultura țărănească și cultura savantă.* (secolele XIX–XX). Bukarest.

2018 – Bărbulescu, Constantin: *Eseu asupra relației om-animal într-un sat transilvănean.* Kvár.

Barna 2011 – Barna Gábor: *Népi kultúra - nemzeti kultúra - nemzeti identitás.* A népi kultúra szerepe a nemzeti kultúra és a magyar identitás megszerkesztésében. = *Kultúra, nemzet, identitás.* Szerk. Jankovics József–Nyerges Judit. Bp. 61–85.

Barta Gábor 1989 – Barta Gábor et al.: *Erdély rövid története.* Bp.

Barta János 1999 – Barta János ifj.: *A tizennyolcadik század története.* Bp.

Báti 2000 – Báti Anikó: *A lakodalmi étrend, ételek változása 1941–1996.* Herman Ottó Múzeum Évkönyve XXXIX. 481–496.

2013 – Báti Anikó–Báti Edit: *Ünnepi ételek, nemes hozzávalók.* A bor felhasználása az ételkészítésben. = *Szőlő–Bor–Termelés–Fogyasztás–Társadalom.* Borkultúra és társadalom visszatekintve a 21. századi Magyarországról. Szerk. Muskovics Andrea Anna. Bp. 358–366.

Bátky 1918 – Bátky Zsigmond: *Kivesző gabonaféléink (tönköly, köles, tatárka).* Földrajzi Közlemények XLVI. 23–35.

1932 – Bátky Zsigmond: *A „pest”-hez.* A Magyar Nemzeti Múzeum Néprajzi Tárának Értesítője XXIV. 28–33.

1934 – Bátky Zsigmond: *Táplálkozás.* = *A magyarság néprajza* 1. köt. Szerk. Czákó Elemér. Bp.

Benda Gyula 1991 – Benda Gyula: *A polgárosodás fogalmának történelmi értelmezhetősége.* Századvég VII. 2–3. sz. 169–176.

Benda Borbála 2014 – Benda Borbála: *Étkezési szokások a magyar főúri udvarokban a kora újkorban.* Szombathely. 236–245.

Benyovszky 2007 – Benyovszky Krisztián: *Irodalmi étlapok.* Alföld CVIII. 9. sz. 105–114.

2012 – Benyovszky Krisztián: *Gastro-italo-semiotica. Gasztroszemiotika.* = *Az étkezés jelei.* Szerk. Balázs Géza et al. Bp. 66–76.

Bihari Nagy 2014 – Bihari Nagy Éva: *Ízek és értékek.* Hungarikumok és a változó gasztronómia. Néprajzi Látóhatár XIII. 166–192.

Bogătean 2012 – Bogătean, Alina Ioana: *Habitat și alimentație în societatea rurală românească din Transilvania de la Revoluția Pașoptistă la Marea Unire din 1918.* Kvár.

Boia 2000 – Boia, Lucian: *Pentru o istorie a imaginarului.* Bukarest.

Borsos Balázs 2013 – Borsos Balázs: *A kérdőívtől a klaszteranalízisig.* A második olvasat. Ethnographia CXXIV. 2. sz. 364–376.

Both 2021 – Both Noémi Zsuzsanna: *A székel faluközösség nótáriusa.* Kvár.

Borzsák 1941 – Borzsák Endre: *Régi tűzhelyek, ételek, étkezés.* Néprajzi Értesítő XXXIII. 1. sz. 209–230.

Bödi 1997 – Bödi Erzsébet: *Kalácsok és kalácsfélék (sült tészták) változó szerepe a 20. századi vidéki táplálkozáskultúrákában.* = *A táplálkozáskultúra változatai a 18–20. században.* Szerk. Romsics Imre–Kisbán Eszter. Kalocsa. 89–95.

2011 – Bödi Erzsébet: *Kora újkori ételek a kolozsvári vonásigazgatók asztalán.* = *Párbeszéd a hagyománnyal.* Szerk. Vargyas Gábor. Bp. 577–585.

Braudel 1985 – Braudel, Fernand: *A XVIII. századi táplálkozási forradalmak.* = Uő: *Anyagi kultúra, gazdaság és kapitalizmus XV–XVIII. században.* A mindennapi élet struktúrái. Bp.

Braun 1913 – Braun Róbert: *A falu lélektana* I. rész. Huszadik Század XIV. 27. köt. 545–571.

Burghele 2025 – Burghele, Camelia: Sarmale și serotonină. Despre un mainstream gastro-cultural. Bukarest.

Burguiére 2000 – Burguiére, Andre: *A történeti antropológia.* = *Történeti antropológia.* Szerk. Sebők Marcell. Bp. 2000. 49–72.

Buzilă 2019 – Buzilă, Varvara: *Pâinea aliment și simbol.* Experiența sacralui. Bukarest. 4–36.

Căpâlneanu 2011 – Căpâlneanu, Ana Maria: *Baza de date Libertate și cenzură în România.* = *Adrian Marino în căutarea ideii de libertate și cenzură.* Studii. Szerk. Ilis, Florina. Kvár. 183–336.

Cassen 2019 – Cassen, Flora: *Cârnatul în cămara evreilor: Hrana și relațiile evreo/creștine în Italia renescentistă.* = *Practici culinare evreiești în lumea largă.* Szerk. Diner, Hasia R.–Cinotto, Simone Bukarest. 55–86.

Chivu 2001 – Chivu, Gh.: *Este cartea de bucate un manuscris Brâncovenesc?* Limba Română C. 1–2. sz. 33–38.

Ciorba 2007 – Ciorba, Ioan: *Marea foamete din Transilvania dintre anii 1813-1817.* Nagyvárad.

Claudian 1939 – Claudian, Ioan: *Alimentația poporului român în cadrul antropogeografiei și istoriei economice.* Bukarest.

Cohn 2000 – Cohn, Bernard S.: *Történelem és antropológia: hogy áll a meccs?* = *Történeti antropológia.* Szerk. Sebők Marcell. Bp. 23–48.

Coroi 2001 – Coroi Artur: *Egy tollforgató erdélyi főúr a hagyományos világ alkonyán.* Gondolatok Altorjai Apor Péter koráról, életéről és írásairól. = Uő: *Adalékok Altorjai és Háromszék történetéhez.* Debrecen.

2002 – Coroi Artur: *Adalékok Háromszék történeti néprajzához.* = *Omagiu profesorului Magyari András Emlékkönyv.* Szerk. Pál Judit–Rüsz Fogarasi Enikő. Kvár. 50–51. 48–63.

2011 – Coroi Artur: *Baróti Cserey János deák élete és pályája.* Acta Siculica. 447–481.

Cziráki 2013 – Cziráki Zsuzsanna: *„Eodem kommt ein Schans von der Port.* Török követek a hírvivők fogadása Brassóban a XVIII. század első felében. = *Az otomán-magyar kényszerű együttélés és hozadéka.* Szerk. Újváry Zsuzsanna. Bp.

Czoch 2003 – Czoch Gábor: *A mentalitástörténet.* = *Bevezetés a társadalomtörténetbe.* Szerk. Bódy Zsombor–Ö. Kovács József. Bp.

Csáki 2013 – Csáki Árpád: *Kézdivásárhely vásárai és sokadalmi a 18. században.* = *Szülő. Bor. Termelés. Fogyasztás. Társadalom.* Borkultúra és társadalom visszatekintve a 21. századi Magyarországról. Szerk. Muskovics Andrea Anna. Bp. 313–320.

Csapó Emőke 2010 – Csapó Emőke: *Festine luculliene: secretele bucătăriei familiilor elitei clujene în a doua jumătate a secolului XIX.* În căutarea fericirii. = *Viața familială în spațiul românesc în sec. XVIII-XX.* Szerk. Bolovan, Ioan et al. Kvár.

2011 – Csapó Emőke: *„Spune-mi ce mănânci, ca să-ți spun cine ești”.* Moravuri din bucătăria nobiliară clujeană în secolul al XIX-lea. = *Identitate și alteritate 5.* Studii de istorie politică și culturală. Szerk. Bărbulescu, Constantin et al. Kvár. 294–306.

Csapó F. 1978 – Csapó F. Sándor: *Falucsufoló nevek titka.* Művelődés XXXI. 2. sz. 25–27.

Csávossy 1980 – Csávossy György: *Borissza kalauz.* = *Erdélyi konyha.* Szerk. Kövi Pál. Bukarest. 294–306.

2002 – Csávossy György: *Az erdélyi szőlőművelés és borgazdaság úttörői.* Korunk XII. 12. sz. 78–90.

2008 – Csávossy György: *Az erdélyi szőlő- és borgazdaság az idő tükrében.* Korunk XIX. 9. sz. 55–61.

2016 – Csávossy György: *Erdély hegyalja, a borok hazája.* Bp. 24–27.

Csefkó 1950 – Csefkó Gyula: *Kürtös kalács, kürtöskalács*. Magyar Nyelv XLVI. 4. sz. 256–258.

Cseke Péter 1995 – Cseke Péter: *Vigyázó torony*. Beszélgetések Debreczeni Lászlóval. Bukarest.

2008 – Cseke Péter: *A magyar szociográfia erdélyi műhelyei*. Bp.

Cserey Jánosné – Cserey Jánosné: <https://www.sepsiszentgyorgy.info/sznm/setak/belso/csereyne2.htm> (2023. 12. 02.)

Csetri 1997 – Csetri Elek–Imreh István: *Társadalmi rendek, rétegek Erdélyben 1848 előtt*. Erdélyi Múzeum LIX. 1–2. sz.

1999 – Csetri Elek: *Az erdélyi magyar gazdasági gondolkodás 1800-ig*. Kvár.

2000 – Csetri Elek: *A régi Torda nevezetességeiről*. Művelődés LIII. 5. sz. 90–93.

Csíki 2014 – Csíki Tamás: *Magyarországi népek gasztronómiája*. Étkezés és etnikai sztereotípiák a századelő néprajzi leírásaiban. Néprajzi Látóhatár XXIII. 3–4. sz. 153–168.

2014 – Csíki Tamás: *A hazai gasztronómia histográfiája és kutatási eredményei*. Debrecen <https://core.ac.uk/download/pdf/161037134.pdf> (2024. 08. 12.)

Csoma Borbála 1993 – Csoma Borbála–Csoma Zsigmond: *A bor Bethlen Miklós asztalánál*. (Gazdaság- és művelődéstörténeti tanulmány). Néprajzi Látóhatár II. 3. sz. 96–109.

Csoma Zsigmond 1999 – Csoma Zsigmond: *Bor, csízió, kalendárium, szőlővédőszentek*. = Uő: *Szent Vincétől szent János poharáig*. Bp. 9–13.

2006 – Csoma Zsigmond: *Szent Vince tisztelete és a Vince vessző szedésének szokása a magyar parasztságnál*. = *Lélek és élet*. Ünnepi kötet S. Lackovits Emőke tiszteletére. Szerk. Szelmeczi Kovács Attila. Veszprém. 127–133.

2009 – Csoma Zsigmond: *Késő reneszánsz, kora újkori kertek és borok Erdélyben*. Bp.

2012 – Csoma Zsigmond: *A magyar borászati szakirodalom kialakulása*. Eger 2012.

2017 – Csoma Zsigmond: *Erdély és Székelyföld protestánsainak 17–18. századi szövei*. Pápai Páriz az erdélyi (nagyenyedi) szőlő-bortermelésről. = *A reformáció borai és virágai*. Történeti, néprajzi tanulmányok. A 100 éve református lelkész családba született Balassa Iván néprajztudós emlékére. Szerk. Szabó Mária. Bp. 53–78.

Csüry 1929 – Csüry Bálint: *A Székely Nemzeti múzeum kézírataiból*. = *Emlékkönyv a Székely Nemzeti Múzeum ötvenéves jubileumára*. Szerk. Csutak Vilmos. Sepsiszentgyörgy. 95–101

Dankanits 1977a – Dankanits Ádám: *A közművelődés történetéről*. Korunk XXXVI. 1–2. sz. 20–21.

1977b – Dankanits Ádám: *A mentalitás hatalma*. Korunk XXXVI. 6. sz. 451–456.

1983 – Dankanits Ádám: *A hagyományos világ alkonya Erdélyben*. Bp.

Dávid Antal 2018 – Dávid Antal: *Háromszék nem alkuszik*. Kvár.

Dávid Lajos – Dávid Lajos: *Anyák gróf Teleki Sándor életében*. <https://telekihaz.ro/banyavidek/helytorteneti-irasok/> (2024. 02. 10.)

2009 – Dávid Lajos: *Régi szerelmek krónikája*. Asszonyok gróf Teleki Sándor életében. Művelődés LXVII. 12. sz. 18–23.

Debreczeni 1942 – Debreczeni László: *Széljegyzetek egy népművészetünkről szóló munkához*. Erdélyi Múzeum XIII. 2. sz.

Debreczy 1938 – Debreczy, Alexandru [Debreczy Sándor]: *Codicele Emilia*. = Uő: *Monumentele în manuscris de limbă și literatură maghiară din Muzeul Național Săcuiesc din Sf. Gheorghe*. Disszertáció. Sepsiszentgyörgy. 72–76.

1942 – Debreczy Sándor: *Emília-kódex*. Irodalomtörténeti Közlemények CII. 4. sz. 377–378.

Dede 2010 – Dede Franciska: *Tartsd jól a bestiát! Egy századfordulós „blog” története*. Bp.

Dékány 1999 – Dékány Diána: *A köles története Magyarországon*. Kézirat R. Várkonyi Ágnes részére. Magyar Mezőgazdasági Múzeum könyvtára. 11. http://koles.atw.hu/koles/olvas/Dekany_Diana_A_koles_tortenete_Magyarorszagon.pdf

Demeter at al. 1932 – Demeter Béla: *Az erdélyi falu és a szellemi áramlatok*. Kvár.

Demeter at al. 2024 – Demeter Gábor–Tompai László: *Társadalmi-gazdasági és demográfiai különbségek statisztikai vizsgálata a 18. századi Erdélyben*. Erdélyi Múzeum LIIIIV. 1. sz. 119–141.

Dimány Attila 2008 – Dimény Attila: *Mézeskalács Kézdivásárhelyen*. = *Szirk Miklós léptein...* Tanulmányok Halmágyi Pál 60. születésnapjára. Szerk. Forgó Béla. Makó. 157–160.

2019 – Dimény Attila: *A kézdivásárhelyi múzeum 50. éve*. Acta Siculica. A Székely Nemzeti Múzeum Évkönyve 2018–2019. Sepsiszentgyörgy 2020.

Dimény Erika 2015 – Dimány Erika: „Örömmünnepet egymás közt jokivánatokkal is fűszerezék” – avagy mikor, hogyan és mit ünnepeltek a kézdivásárhelyi céhmesterek. Acta Siculica 2014–2015. 613–626.

Drabancz 2015 – Drabancz M. Róbert: *Egy illúzió fogságában*. Kulturális igazgatás és politikai propaganda a húszas évek második felének magyar sajtónyilvánosságában. = *Az információ mikrotörténetéhez*. Szerk. Gulyás László Szabolcs. Bp. 113–131.

Drace 2022 – Drace-Francis, Alex: *Istoria mămăligii*. Povestea globală a unui preparat tradițional. Bukarest.

Drăganu 1927 – Drăganu, Nicolae: *Etimologii*. Dacoromania. Buletinul Muzeului limbei române V(1927–1928). 328–378.

Draveczy 2011 – Draveczy Balázs: *Bagolytüdő és articsóka*. Bp.

Drugă 2019 – Drugă, Luminița: *Romanian Polenta between Brand and Culinary Identity*. Cultural Perspectives Journal XXIV. 81–94.

2022 – Drugă, Luminița: *Creativitatea culinară ca vector al identității locale: mămăligă-geandără-clică – „mămăligă cu mămăligă”*. = *Creativitate onomastică în spațiul cultural românesc*. Szerk. Drugă, Luminița et al. Bacău. 143–175.

Duncan 2004 – Duncan, Petru: *Repere in antropologia culturala a alimentatiei*. Iași.

Egyed 1970a – Egyed Ákos: *Az erdélyi „faluirodalom” fejlődése a XIX. század második felében és a XX. század elején*. Aluta. 217–233.

1970b – Egyed Ákos: *Bevezető.* = *A megindult falu.* Szerk. Uő. Bukarest. 5–19.

1978 – Egyed Ákos: *A parasztság Erdélyben a századfordulón.* Társadalmi és agrártörténeti áttekintés. Bukarest.

2002 – Egyed Ákos: *Falu, város, civilizáció.* Kvár.

Ember 1988 – Ember Győző: *Magyarország nyugati külkereskedelme a XVI. század közepén.* Bp.

Erll 2011 – Erll, Astrid: *Memory in culture.* London.

Fábián 1989 – Fábián Ernő: Háromszék szellemi kisugárzása. Honismeret XVII. 6. sz. 38–44.

Fazakas 2015 – Fazakas Emese: *A káposzta „dicsérete” nyelvemlékeink alapján.* = *Aranykapu.* Tanulmányok Pozsony Ferenc tiszteletére. Szerk. Jakab Albert Zsolt–Kinda István. Kvár. 575–583.

Fehér et al. 2015 – Fehér Béla–Szécsi Noémi: *Hústalan és zsírtalan napok, jegyrendszer, központi élelmiszer-elosztás.* = Uők: *Hamis gulyás.* Hadikonyha a 20. századi Magyarországon. Bp.

Fehér Béla 2011 – Fehér Béla: *Saint Hilaire Jozefa és más ködlovagok.* Nemzeti konyhánk gót betűs irodalmáról. = Cserna-Szabó András–Fehér Béla: *Ede a levesben.* Gasztrokrimik. Bp.

2014 – Fehér Béla: *Kőre leppencs.* Tésztafélék a régi magyar konyhán. Hévíz XXII. 4–5. sz. 331–335.

Ferenczi 1996 – Ferenczi István: *Az erdélyi Galat=Galats (Galac) helynévről és néhány hozzáfűződő kérdésről.* Cibinum. Muzeul Astra Sibiu. Acta I. 151–160.

Fónagy 2014 – Fónagy Zoltán: „Ünnepkor marha-, lúd- és tyúkhús” – Táplálkozás a Monachia korában. https://mindennapoktortene.blog.hu/2014/03/02/taplalkozas_monarchia (2019. 04. 15.)

Fuksz 2010 – Fuksz Márta: „Mézesbábosok vagyunk 1865 óta” = *Édes ünnepek és cukormentes hétköznapiak.* Édes tészták és sütemények a kora újkortól Magyarországon.

Szerk. Báti Anikó–Csoma Zsigmond–Mészáros Márta. *Studia Caroliensia* XI. 3–4. sz. 283–306.

Fülöp 2010 – Fülöp Mónika: *A bálványosvárak falukutatója. = Mezőség. Történelem, örökség, társadalom.* Szerk. Keszeg Vilmos–Szabó Zsolt. Kolozsvár. 62–77.

Füreder 2005 – Füreder Balázs: *Hamar Lajos kéziratos receptgyűjteménye (1814–1864 között vezetett házinaplójából).* Agrártörténeti Szemle XLVI(2004–2005). 1–4. sz. 265–272.

2008a – Füreder Balázs: *A XVIII. századi kéziratos magyar szakácskönyvek tartalomjegyzéke.* I. rész. Lymbus. Magyarságtudományi Forrásközlemények. 461–494.

2008b – Füreder Balázs: *Rozsólis, a kora újkori likőr.* Budapesti Gazdasági Főiskola Tudományos Évkönyve. 209–218.

2012–2013 – Füreder Balázs: *A kürtőskalács készítésének változásai (A kürtőskalács története a magyar nyelvű szakácskönyvek alapján).* Acta Siculica 2012–2013. 667–674.

Gagy – Gagy József: *Románia társadalomtörténete 1918 és 1989 között.* <https://adatbank.ro/vendeg/htmlk/pdf5873.pdf> (2024. 01. 12.)

Gál 1969 – Gál Ernő: *Társadalomtudományi Hagyományaink és az önismeret.* Korunk LXXIV. 7. sz. 1000–1009.

Gálffy 2009 – Gálffy Zsuzsanna: *Plágium és kompiláció. Adalékok a XIX. század első felének magyarországi szakácskönyvkiadásához. = „Múlt nélkül nincs jövő”.* Szerk. Bank Barbara et al. Bp. 36–49.

Gazda 2008 – Gazda Klára: *A kalács és rituális kontextusa. = Uő: Közösségi tárgykultúra – művészeti hagyomány.* Kvár. 345–384.

Gunda 1944 – Gunda Béla: *Magyar hatás az erdélyi román műveltségre. = Magyarok és románok.* Szerk. Deér József–Gáldi László. Bukarest.

1988a – Gunda Béla: *A természetes növénytakaró és az ember.* Agria XXIV. 165–219.

1988b – Gunda Béla: *Néhány néprajzi megjegyzés Erdély történetéhez. = Tanulmányok Erdély történetéből.* Szerk. Rácz István. Debrecen. 37–44.

1989 – Gunda Béla: *A rostaforgató asszony*. Bp.

Gunst 1982 – Gunst Péter: *Mezőgazdaság és élelmezés Magyarországon a II. világháború folyamán*. Agrártörténeti Szemle XXIV. 3–4. sz. 359–378.

1985 – Gunst Péter: *A paraszti életforma a XX. század első felében*. Agrártörténeti Szemle XXV. 3–4. sz. 491–565.

Gyallay-Pap 1931 – Gyallay-Pap Zsigmond: *A nép és az intelligencia*. Kvár.

Gyáni 2000 – Gyáni Gábor: *Emlékezés, emlékezet és a történelem elbeszélése*. Bp.

2003 – Gyáni Gábor: *Posztmodern kánon*. Bp. 91–98.

2006 – Gyáni Gábor: *Sajtótörténet a társadalomtörténész szempontjából*. Médiakutató VII. 1. sz. 57–64.

2009 – Gyáni Gábor: *A mindennapi élet mint analitikus kategória*. A társadalomtörténet-írás lehetséges új útja. Történelmi Szemle LI. 2. sz. 259–274.

2022 – Gyáni Gábor: *A történetiség fogalma a történeti tudományokban*. Literatura XLVIII. 2. sz. 156–167.

Gyarmati Zsolt 2003 – Gyarmati Zsolt: *Kávéházak a dualizmus kori Kolozsváron*. Korunk XIV. 5. sz. 24–35.

Győrffy 1939 – Győrffy István: *A néphagyomány és a nemzeti művelődés*. II kiad. Bp.

Hagyományok 2001 – *Hagyományok Ízek Régiók* 2. köt. Szerk. Farnadi Éva. Bp.

Hála 1991 – Hála József: *Hogyan gyűjtöttek elődeink? Anekdoták és történetek a magyar néprajztudomány klasszikusairól*. = *A Duna-menti népek hagyományos műveltsége*. Szerk. Halász Péter. Bp.

Halmos 2022 – Halmos Károly: *A nemzeti kultúra, mint piac és üzem (Betrieb) = Kapitalizmus és irodalomtörténet*. Szerk. András Csaba–Hites Sándor. Bp. 185–200.

Hanák 1985 – Hanák Péter: *A másokról alkotott kép*. Polgárosodás és etnikai előítéletek a magyar társadalomban (a 19. század második felében). Századok CXIX. 5–6. sz. 1079–1104.

Hantz 2015 – Hantz Péter et al.: *Kürtőskalács* – A világ minden táján ismert székely-magyar sütemény. Sepsiszentgyörgy.

Hegedűs é. n. – Hegedűs Nicoleta: *Őnarckép*. Erdélyi magyar identitás a XVIII.–XIX. században. Antológia és bibliográfia. Kvár. é. n.

Herepei 1971 – Herepei János: *Adatok Tótfalusiról és korának könyvtörténetéről*. = Uő: *Adattár a XVII. Századi szellemi mozgalmak történetéhez* III. Bp.–Szeged. 123–272.

Hobsbawm, Eric 2006 – Hobsbawm, Eric: *A történelemről, a történelemírásról*. Bp. 2006.

Hobsbawm, Eric et al. 1983 – Hobsbawm, Eric–Range, Terence: *The Invention of the Tradition*. Cambridge.

Hofer 1988 – Hofer Tamás: *Bevezetés: nemzeti kultúra és néprajzi kutatás*. = *Nemzeti kultúrák antropológiai nézetben*. Szerk. Niedermüller Péter. /Kultúraelmélet és nemzeti kultúrák 2./ Bp. 7–18.

1989 – Hofer Tamás: *Paraszti hagyományokból nemzeti szimbólumok* – adalékok a magyar nemzeti műveltség történetéhez az utolsó száz évben. Janus VI. 1. sz. 59–74.

Hoffmann 1977 – Hoffmann Tamás: *A parasztság csődje és kultúrája*. = Uő: *Néprajz és feudalizmus*. Bp. 365–383.

2001 – Hoffmann Tamás: *Európai parasztok*. Életmódjuk története II. Az étel és az ital. Bp.

Holtzman 2007 – Holtzman Jon D.: *Étel és emlékezet*. 2000. Irodalmi és Társadalmi Havi XIX. 8. sz.

Hoppál 1981 – Hoppál Mihály: *Elosztás és egyenlőség*. A MTA Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályának Közleményei. 1–2. sz. 139–154.

Ilyés 2014 – Ilyés Zoltán: *A nemzetiesítés néprajza – antropológiája*. Kutatástörténeti vázlat. Regio. Kisebbség Kultúra Politika Társadalom XXII. 2. sz. 66–113.

Imreh 1970 – Imreh István: *Az Erdélyi Tudományos Intézet és a táj kutatás*. Korunk LIII. 9. sz. 17–21.

1976 – Imreh István: *Jegyzetek néprajzból és történelemből.* = *Népismereti Dolgozatok* Szerk. dr. Kós Károly. Bukarest. 30–35.

1979a – Imreh István: *A bálványosváraijai falukutatás módszerének vázlata.* Korunk Évkönyv. 20–30.

1979b – Imreh István: *A jelenben élő múlt.* A határorkatona és jobbágynépesség különbözőségéről vallott nézetek. = Uő: *Erdélyi hétköznapiak 1750–1850.* Bukarest.

1987 – Imreh István: *Székelyek a múlt időben.* Bp.

1999 – Imreh István: *Erdélyi eleink emlékezete (1550–1850).* Bp.

Ionescu 2013 – Ionescu, Ramona: *De re culinaria.* Realități economice și tradiții gastronomice în Brașovul secolului al XIX-lea. Țara Bârsei XI–XII(2012–2013). 11–12. sz. 93–98.

Jeney Tóth 1999 – Jeney-Tóth Annamária: *Munkaebédek és -vacsorák, avagy részletek a kolozsvári számadáskönyvekből 1605–1606.* = *Történeti tanulmányok VII.* /Acta Universitatis Debreceniensis/. 57–67.

2009 – Jeney-Tóth Annamária: *Szőlősgazdák, vincellérek és szőlőművesek Kolozsváron a 16–17. század fordulóján.* = *Szőlőtermelés és borkereskedelem.* Szerk. Orosz István–Papp Klára. Debrecen. 77–96.

2012 – Jeney-Tóth Annamária: „*Urunk udvarnépe...*” Udvar és társadalma Báthory Gábor és Bethlen Gábor fejedelemsége idején a kolozsvári számadáskönyvek tükrében. Debrecen.

K. Karlovsky 1996 – K. Karlovsky Endre: *A burgonya meghonosítása Erdélyben.* Magyar Gazdaságtörténeti Szemle III. 3. köt. 293–321.

K. Kovács 1968 – K. Kovács László: *A közös fejős-juhnyájak tejhaszonvételi formái Erdélyben 1900 körül.* Népi Kultúra – Népi Társadalom I. 9–53.

1970 – K. Kovács László: *Adatok tejkonzerválásunk egyik régi módjához.* Ethnographia. 617–634.

Kabán 1956 – Kabán Ferenc: *A kukorica története.* Bukarest.

Kapitány 2002a – Kapitány Ágnes – Kapitány Gábor: *Erdélyiek magyarságszimbólumai*. = Uők: *Magyarság szimbólumok*. Bp. 292–306.

2002b – Kapitány Gábor–Kapitány Ágnes: *Résztevő megfigyelés a saját társadalomban – korszakok szimbolikája*. = *Jelbeszéd az életünk*. 2. Szerk. Uők. Bp. 124–156.

2024 – *A mindennapi élet magyarságszimbólumai*. Bp.

2023 – Kapitány, Ágnes – Kapitány, Gábor: *The Semiotics of Gastronomy – Meals and Identity*. Acta Ethnographica Hungarica LXVIII. 1. sz. 179–189.

Kárpáti 1979 – Kárpáti Endre: *A magyar országi alkoholizmus elleni küzdelem múltjából*. Bp.

Katona 1996 – Katona Judit: *Nemzeti sztereotípiák és a néprajz*. = *Az interetnikus kapcsolatok újabb eredményei*. Szerk. Katona Judit–Viga Gyula. Miskolc. 59–66.

Kecskés 1989 – Kecskés Péter: *Borsavölgyi társadalomtudományi kutatások*. Honismeret. XVII. 1. sz. 19–23.

Keszeg 1995 – Keszeg Vilmos: *Tordai beszélgetések*. Művelődés XXVIII. 6. sz. 30–32.

2004 – Keszeg Vilmos: *Torda és a malacok. Rátótiáda és művelődéstörténet*. = *Emlékkönyv Csetri Elek születésének nyolcvanadik évfordulójára*. Szerk. Pál Judit–Sipos Gábor. Kvár. 214–232.

2008 – Keszeg Vilmos: *Alfabetizáció, írásszokások, populáris írásbeliség*. Egyetemi jegyzet. Kvár. 351–365.

2010a – Keszeg Vilmos: *Népi specialisták*.
<https://lexikon.adatbank.ro/mobil/tematikus/szocikk.php?id=96> (2022. 05. 10.)

2010b – Keszeg Vilmos: *Tordai pogácsa*.
<https://lexikon.adatbank.ro/tematikus/szocikk.php?id=56> (2020. 04. 12.)

2011 – Keszeg Vilmos: *Gasztronómia és emlékezet*. Erdélyi Múzeum LXXIII.

Ketter 1985 – Ketter László: *Gasztronómiánk krónikája. A magyar konyha múltja és jövője.* Bp.

Kicsi 2007 – Kicsi Sándor András: *Konyha és lélek.* Bp. 2007.

Kisbán 1960 – Kisbán Eszter: *Nyersanyag és technika.* Pépes ételeink típusai. Néprajzi Értesítő XLII. 5–27.

1968 – Kisbán Eszter: *A lepénykenyér a magyar népi táplálkozásban.* Népi kultúra – Népi társadalom. Bp. I. 51–91.

1970 – Kisbán Eszter: *A kenyér a táplálkozási struktúrákban.* Népi Kultúra – Népi Társadalom IV. 97–125.

1987 – Kisbán Eszter: *A bálmos és a tejes kukoricapépek a 20. században.* 392. sz. térkép. Magyar Néprajzi Atlasz III. Bp.

1989a – Kisbán Eszter: *A táplálkozáskultúra kutatása az Ethnographia első száz évfolyamában 1890–1989.* Ethnographia C. 373–383.

1989b – Kisbán Eszter: *Népi kultúra, közkultúra, jelkép: a gulyás, pörkölt, paprikás.* Bp.

1993 – Kisbán Eszter: *Menyegzői lakomák a magyar parasztnál a 18–19. században.* Népi Kultúra–Népi Társadalom XVII. 81–106.

1994 – Kisbán Eszter: *Új szerkezet, népies terület. Az újkori magyar táplálkozáskultúra kétarcúsága.* Ethnographia CV. 2 sz. 401–406.

1997a – Kisbán Eszter: *A táplálkozáskultúra.* = Magyar Néprajz 4. köt Szerk. Balassa Iván. Bp. 419–584.

1997b – Kisbán Eszter: *Étkezések, ételek – új formák és intézmények az újkori magyar táplálkozáskultúrában.* = *A táplálkozáskultúra változatai a 18–20. században.* Szerk. Romsics Imre–Kisbán Eszter. Kalocsa. 9–24.

2003 – Kisbán Eszter: *Savanyú ízlésirány Közép- és Kelet-Európa határán a XX. században.* = *Folyamatok és fordulópontok.* Tanulmányok Andrásfalvy Bertalan tiszteletére. Szerk. Pócs Éva. Bp. 23–55.

2010 – Kisbán Eszter: *A cukor (gyógyszer – fűszer – csemege – élelmiszer – társadalom) = Édes ünnepek és cukormentes hétköznapiak*. Szerk. Báti Anikó et al. Studia Caroliensia XI. 3–4. sz. 71–87.

2011 – Kisbán Eszter: *A táplálkozáskultúra vizsgálata az európai etnológiában (1950-2010)*. Ethno-Lore XXVIII.

2013 – Kisbán Eszter: *Egy bokor hegedűs, egy veder bor, nyolc tál étel*. Kézműves asztalok a kora újkorban. = *Szőlő. Bor. Termelés. Fogyasztás. Társadalom. Borkultúra és társadalom visszatekintve a 21. századi Magyarországról*. Szerk. Muskovics Andrea Anna. Bp. 391–400.

Knézy 1984 – Knézy Judit: *Somogy XVIII. századi táplálkozástörténetéből. = Somogy megye múltjából*. Szerk. Kanyar József. Kaposvár. 135–172.

1988 – Knézy Judit: *Somogy régi ételei*. Bp.

2003 – Knézy Judit: *Ételek és ételalapanyagok nevei a 17–18. században. = A magyar mezőgazdasági, kertészeti, erdészeti és vadászati szaknyelv kialakulása*. Szerk. W. Nagy Ágota. Bp. 118–133.

Komáromy 1902 – Komáromy Andor: *Kolozsvári polgári konyha a XVI. század végén*. Erdélyi Múzeum XIX. 2. sz. 83–84.

Kós Károly 1969 – Kós Károly dr.: *A páncélcsehi vásár*. Korunk XXVIII. 4. sz. 524–534
1970 – Kós Károly dr.: *Tövisháti tűzhelyek*. Művelődés XXIII. 1. sz. 39–44.

1972a – Kós Károly dr.: *Az árucseré néprajza*. Szempontos és adatok. Népélet és néphagyomány. Tíz tanulmány. Bukarest. 9–51

1972b – Kós Károly dr.: *Népi kandallók és kályhacsempék az erdélyi magyarság körében*. = Uő: *Népélet és néphagyomány*. Bukarest. 134–190.

1976 – Kós Károly dr.: *Vásárok és vidékek*. = Uő: *Tájak, falvak, hagyományok*. Bukarest. 326–381.

2000 – Kós Károly dr.: *A Mezőség néprajza* 2. köt. Marosvásárhely.

Kósa 1969 – Kósa László: *A burgonya meghonosodása Erdélyben*. Művelődés XXII. 10. sz. 57–58.

1970 – Kósa László: *A kandallós tüzelő*. Népi kultúra – Népi társadalom IV. 81–96.

1976 – Kósa László: *Néprajzhagyományaink évszázadai*. Bp.

1992 – Kósa László: *Parasztosodás – polgárosulás* (A parasztság változásai Magyarországon a XIX. században) = *Közelítések*. Néprajzi, történeti, antropológiai tanulmányok Hofer Tamás 60. születésnapjára. Szerk. Mohay Tamás. Debrecen. 143–155.

1998 – Kósa László: „*Ki népei vagytok?*” – *Magyar néprajz*. Bp.

2001a – Kósa László: „*Hétszilvafa árnyékában*”. Bp. 2001.

2001b – Kósa László: *A magyar néprajz tudománytörténete*. Bp. 2001.

2003 – Kósa László: *magyarok és szomszédaik*. = Uő: *Nemesek, polgárok, parasztok*: Néprajzi, történeti antropológiai és művelődéstörténeti tanulmányok. Bp.

Kovács Ákos 2006 – Kovács Ákos: *A kitalált hagyomány*. Pozsony.

Kovács Éva 1982 – Kovács Éva: *Táplálkozási kultúra Dobrán*. Korunk XLI. 11. sz. 860–865.

Kovács Nemere 2010 – Kovács Nemere: *Szakácskönyvek*. = *Romániai Magyar Irodalmi Lexikon*. 5/1. köt. Szerk. Dávid Gyula. Bukarest–Kolozsvár.

Kovács Sándor 1981 – Kovács Sándor Iván: „*A gyomros matéria*”. = *Szakácsmesterségnek könyvecskéje*. A csáktornyai Zrínyi-udvar XVII. századi kéziratos szakácskönyve és a Tótfalusi Kis Miklós által kiadott kolozsvári szakácskönyv. Szerk. Király Erzsébet. Bp. 5–142.

Kövér 2006 – Kövér György–Gyáni Gábor: *Magyarország társadalomtörténete a reformkortól a második világháborúig*. Bp.

Kuti 2019 – Kuti Klára: *Az utolsó pillanatban*. Bornemissza Anna szakácskönyve és egy korszak vége. Soproni Szemle LXXIII. 2. sz. 168–176.

2022 – Kuti Klára: *Rend és rendetlenség Bornemissza Anna asztalánál*. Táplálkozás és háztartásvezetés az erdélyi fejedelmi udvarban. Bp.

Kürti 2001a – Kürti László: *Erdély imázs, néprajzkutatás*. Kriza János Néprajzi Társaság Évkönyve 9. 36–40.

2001b – Kürti, László: *Literary Contests: Populism, Transylvania, and National Identity*. = Uő: *The Remote Borderland: Transylvania in the Hungarian Imagination*. New York. 77–106.

Losonczi 1972 – Losonczi Ágnes: *A táplálkozás társadalmi és emberi viszonyai*. Valóság XV. 3. sz. 16–29.

1977 – Losonczi Ágnes: *Az életmód az időben, a tárgyakban és az értékekben*. Bp. 1977.

Lovas Kiss 2004 – Lovas Kiss Antal: *Meghatározó jegyek Kolozsvár XX. századi táplálkozáskultúrájában*. Néprajzi Látóhatár XIII. 1–2. sz. 83–113.

Löfgren 1988 – Löfgren, Orvar: *Gondolatok a nemzeti érzés kulturális szerveződéséről*. = *Nemzeti kultúrák antropológiai nézetben*. Szerk. Hofer Tamás–Niedermüller Péter. Bp. /Kultúraelmélet és nemzeti kultúrák 2./. 145–174.

Lukács 2004 – Lukacs, John: *Nyilvánosság és népszerűsítés*. = Uő: *A történelmi tudat avagy a múlt emlékezete*. Bp. 139–143.

Macri 2018 – Macri, Vlad: *A román konyha – az elismert import és a gasztronómiai „plagizálás”* között.
https://foter.ro/cikk/20180131_a_roman_konyha_az_elismert_import_es_a_gasztronomiai_plagizalas_kozott/ (2019. 04. 14.)

Magâriu 2009 – Magâriu, Mariana Dorina: *Presa – sursă de inspirație pentru istoria literară*. Ephemerides. 2. sz. /Studia Universitatis Babeș-Bolyai/. Kvár. 67–74.

Magyari Vincze 1993 – Magyari Vincze Enikő: *A szöveg mint kultúra*. Kísérlet az antropológiai sajtóelemzések elméleti-módszertani megalapozására. Korunk III. 1. 103. 98–106.

Mihăilescu 2007 – Mihăilescu, Vintilă: *Antropologie*. Cinci introduceri. Iași.

Makkai 1981 – Makkai László–Gyáni Gábor: *Anyagi kultúra, szokásrend, mentalitások*. Javaslát egy tudományos együttműködésre. Történelmi Szemle XXIV. 2. sz. 268–272.

Marinesu 2016 – Marinescu, Angelica: *Sociologia alimentației*. Bukarest.

Mártonffy 1944 – Mártonffy Mária: *Német jövevényszavak a magyar konyhaművészetben*. Német Nyelvészeti Dolgozatok X. füzet. Bp.

Milică Ioan–Guia 2017 – Milică Ioan–Guia, Sorin: *Rețetele culinare: oralitate și scripturalitate*. Diacronia III. 5. sz. 1–12.

Miskolczy 1980 – Miskolczy Ambrus: *Népesség, társadalom és gazdaság a reformkori Erdélyben*. Történelmi Szemle XXIII. 3. sz. 509–529.

Mitu 2017 – Mitu, Sorin: *Az összehasonlító imagológia: egy szintetizáló tudományág tervezete*. = Uő: *Az én Erdélyem*. Marosvásárhely. 54–89.

2022 – Mitu, Sorin: *Români și maghiari în Transilvania medievală: raporturi imagologice, conviețuire etnică și conflicte sociale*. Ziridava. Studia Historica. XXVII. 61–85.

2024 – Mitu, Sorin: *Metodologie și ironie*. = Uő: *Românii și ungurii. Un război imagologic de o mie de ani*. Bukarest . 35–44.

Molter 1940 – Molter Péter: *Falukutatás Bálványosváralján*. Hitel V–VI(1940–1941). 3–4. sz. 285–306.

Montanari 1993 – Montanari, Massimo: *Éhség és bőség. A táplálkozás európai kultúrtörténete*. Bp.

Morvay 1978 – Morvay Judit: *Milyen is a magyar konyha? = Kis magyar néprajz a rádióban*. Szerk. Jávorka Kata et al. Bp.

Mucsi 1984 – Mucsi Ferenc: *Sajtó, cenzúra Magyarországon az első világháború idején*. Történelmi Szemle XXVII. 192–202;

Murádin 1988 – Murádin László: *Nyelvtörténeti adatok a kukorica szókincséhez*. Nyelv és Irodalomtudományi Közlemények XXXII. 1. sz. 19–42.

1991 – Murádin László: *Hodály*. Erdélyi Figyelő III. 10. sz. 15.

1996 – Murádin László: *Somlyó*. Nyelv- és Irodalomtudományi Közlemények. XI. 2. sz. 191–194.

Nagy András 1938 – Nagy András: *Adatok az erdélyi magyarság népegészségügyéhez.* Erdélyi Múzeum IX. 4. sz. 261–280.

Nagy Erika 2017 – Nagy Erika: *A Tótfalusi-szakácskönyv helyesírási kérdéseiről.* Nyelv- és Irodalomtudományi Közlemények LXI. 1. sz. 63–71.

Nagy Imola 2018 – Nagy Imola Katalin: *Disputed Words of Disputed Territories: Whose is kürtöskalács?* Acta Universitatis Sapientiae, Philologica X. 3. sz. 67–85.

Nagy Olga 1995 – Nagy Olga: *Interdiszciplináris vizsgálat az erdélyi magyar néprajzkutatásban.* Kísérlet egy szemlélet nyomonkövetésére. Ethnographia CVI. 1. sz. 249–261.

Németh 2013 – Németh András: *Az életreform társadalmi gyökerei, irányzatai, kibontakozásának folyamatai.* = *Az életreform és reformpedagógia – recepciós és intézményesülési folyamatok a 20. század első felében.* Szerk. Németh András–Pirka Veronika. Bp. 11–54.

Nicoară 2013 – Nicoară, Toader: *Alimentația. O istorie al alimentației și consumului.* = *Uő: 9 teme de antropologie istorică.* Kvár. 67–80.

Niederhauser 1982 – Niederhauser Emil: *A Kelet-európai országok nemzeti kultúrájának kialakulása a nemzetek keletkezési folyamatában.* Helikon Irodalomtudományi Szemle XXVIII. 515–523.

1996 – Niederhauser Emil: *Interetnikus kapcsolatok – egy történész szemével.* = *Az interetnikus kapcsolatok kutatásának újabb eredményei.* Szerk. Katona Judit–Viga Gyula. Miskolc. 17–29.

Notaker 2002 – Notaker, Henry: *Printed Cookbooks: Food History, and Literature.* Food and History. 10. köt. 131–159.

Ortutay 1937 – Ortutay Gyula: *A megismerés nehézségei* = *Uő: Magyar népismeret.* Bp.

Pais 2001 – Pais Ágnes: *Adatok Nagy Géza sepsiszentgyörgyi éveiről.* Acta Siculica. 1. köt. 59–84.

Pál 1999 – Pál Judit: *Írástudás a Székelyföldön a XVIII. században = Emlékkönyv Jakó Zsigmond születésének nyolcvanadik évfordulójára*. Szerk. Kiss András et al. Kolozsvár. 421–433.

2002 – Pál Judit: *Kereskedők és boltok a Székelyföldön a 19. század közepéig. = Omagiu profesorului Magyari András emlékkönyv*. Szerk. Pál Judit–Rüsz Fogarasi Enikő. Kvár. 248–256.

2003 – Pál Judit: *Városfejlődés a Székelyföldön 1750–1914*. Csíkszereda. 125–281.

2010 – Pál Judit: *Néhány gondolat az erdélyi újkori társadalomtörténet-írás helyzetéről*. Erdélyi Múzeum LXXII. 1–2. sz. 10–16.

Paládi Kovács 2003 – Paládi Kovács Attila: *Táplálkozási tájak az északi magyar népterületeken*. = Uő: *Tájak, népek, népcsoportok*. Válogatott tanulmányok. Bp. 337–354.

Pál-Antal 2009 – Pál-Antal Sándor: *Háromszéki mezővárosok a 18. század elején*. Acta Siculica. 291–304.

Pászka 2020 – Pászka Imre: *Létfenntartás – táplálkozás*. = Uő: *Együtthatás – Reprezentáció*. 1. köt. Szeged. 211–249.

Péntek et al. 1985 – Péntek János–Szabó Attila: *Egy archaikus búzafaj: az alakor*. (Triticum monococcum). = Uők: *Ember és növényvilág*. Kalotaszeg növényzete és népi növényismerete. Bukarest. 116–123.

Péntek 1996 – Péntek János: *A magyar-román interetnikus kapcsolatok néhány nyelvi vonatkozása*. = *Az interetnikus kapcsolatok kutatásának újabb eredményei*. Szerk. Katona Judit–Viga Gyula. Miskolc. 113–120.

Pethő 1997 – Pethő Mária Anna: *Egy századeleji szakácskönyv tanulságai*. = *Varia ethnographica et folcloristica Ujváry Zoltán 65 születésnapjára*. Szerk. Keményfi Róbert–Szabó László. Debrecen. 202–210.

Petre – Petre, Mona: *Povestea sarmalelor*.
<https://ierburiuitate.wordpress.com/tag/galustele/> (2020. 04. 14.)

Pozsony 2015 – Pozsony Ferenc: *A székely kürtőskalács*. Acta Siculica 2014–2015. 497–518.

Rotar 2006 – Rotar, Marius: *Apa care arde în flăcări*. Dimensiuni ale alcoolismului în Transilvania celei de a doua jumătăți a secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea. *Caiete de Antropologie Istorică* V. 1–2. sz. 155–186.

Rüsz-Fogarasi 1998 – Rüsz-Fogarasi Enikő: *Alteritate și ospitalitate în Cluj la turnura secolului al VII-lea. = Identitate și alteritate*. Studii de imagologie. II. Szerk. Bocșan, Nicolae–Mitu, Sorin Kvár. 56–63.

2007a – Rüsz-Fogarasi Enikő: *Élelmezési szintek a fejedelemségi Kolozsváron*. Századok CIVI. 6. sz. 1539–1555.

2007b – Rüsz-Fogarasi Enikő: *Vendégfogadás Kolozsváron a 16. század fordulóján. = Mindennapi választások*. Tanulmányok Péter Katalin 70 éves születésnapjára. Szerk. Erdélyi Gabriella–Tusor Péter. XL. 4. sz. 821–834.

2015 – Rüsz-Fogarasi Enikő: *A kolozsvári ispotályok élelmezése a fejedelemség korában*. Urbs. Magyar Várostörténeti Évkönyv X. 105–121;

2018 – Rüsz-Fogarasi Enikő: *Food supply and Distribution in Early Modern Transylvania. The Case of Cluj. = Eartly Delight. Economics and Cultures of Food in Ottoman and Danubian Europe*. Balkan Studies Library/23. 1500–1900. Szerk. Jianu, Angel et al. 271–295.

Sabján 2002 – Sabján Tibor: *Takaréktűzhely*. Bp.

2003 – Sabján Tibor: *A búbos kemence*. Bp.

Salló Szilárd: Az erdélyi juhászat kutatásának eredményei. = A csíkmadarasi juhászok életmódjának változása a 20–21. századok fordulóján. Szerk. Jakab Albert Zsolt. Kvár. 22–33.

Sárándi 2016 – Sárándi Tamás: *Táplálkozásbeli különbségek vagy állami propaganda? Adalékok az erdélyi nemzetiségi lakosság ellátásához a második világháború időszakában. = Vidéki élet és vidéki társadalom Magyarországon*. Szerk. Pap József et al. Bp.

2018 – Sárándi Tamás: *Székelyszék önellátása a két világháború közti romániai magyar közgazdasági gondolkodásban*. Certamen V. 247–261.

Sárkány 2014 – Sárkány Mihály: *Etnicitás és gazdaság*. Gazdasági, antropológiai megközelítések az interetnikus viszonyok kutatásában. = Uő: *Társadalom és gazdaság*. Válogatott szociálintropológiai írások. /Kultúrák keresztútján 22./. 417–434.

Sárosi 1991 – Sárosi Bálint: *Művészeti mozgalmak népművészet-képe*. Nemzeti törekvéseink és a népzene változó képe. = *Népi kultúra és nemzettudat*. Szerk. Hofer Tamás. Bp. 167–173.

Sas 2006 – Sas Péter: *A sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum elmenekített anyagának pusztulása 1945-ben*. /Erdélyi Múzeum Egyesület 258./. Kvár.

Savin – Savin, Petronela: *Tradiție și inovație în terminologia alimentară românească*. Clasa preparatelor din cereale.
https://www.academia.edu/17265088/Tradi%C5%A3ie_%C5%9Fi_inova%C5%A3ie_%C3%AEn_terminologia_alimentar%C4%83_rom%C3%A2neasc%C4%83_Clasa_preparatelor_din_cereale (02.14. 2022.)

2011 – Savin, Petronela: *De gustibus disputandum*. Frazeologia românească privitoare la alimentație. Iași.

2012 – Savin, Petronela: *Universul din lingură*. Despre terminologia alimentară românească. Iași.

2018 – Savin, Petronela: *Bucate din bătrâni: frazeologie și cultură românească*. Iași.

Senciuc 2012 – Senciuc, Olivia: *Istoriografia românească a alimentației: geneză, surse documentare, direcții și metode de cercetare*. Cercetări istorice XXXI. 30–31. sz. 65–81.

Simon András 1939 – Simon András: *Juhtenyésztés Mérában*. = *Tavaszi néphagyományaink*. Szerk. Nagy Ödön. Kvár.

Simon András 2015 – Simon András: *Szőlőtelepek a Küküllő mentén az 1870-es évek elején*. = *Aranykapu*. Tanulmányok Pozsony Ferenc tiszteletére. Szerk. Jakab Albert Zsolt–Kinda István. Kvár.

2016 – Simon András: *Újabb források és értelmezési lehetőségek a szőlő- és borkultúra történeti-néprajzi kutatásában*. = *Érték és Közösség*. A hagyomány és az örökség a változó lokális regiszterekben. Szerk. Jakab Albert Zsolt–Vajda András. Kvár. 229–254.

Sipos 2000 – Sipos Péter: *A XX. századi forráskiadás problémái és ajánlása a forráskiadás szabályzatára*. Fons VII. 1. sz. 171–184.

Smith 1995 – Smith, D. Anthony: *Gastronomy or geology? The role of nationalism in the reconstruction of nations*. https://www.sneps.net/t/images/Articles/Smith_1995.pdf (2024. 01. 25.)

2009 – Smith, Anthony D.: *Basic themes of ethno-symbolism*. = Uő: *Ethno-symbolism and Nationalism*. London – New York. 23–40.

Sozan 1988 – Sozan, Michael: *Food Deprivation and Social Stratification in Pre-war Hungary*. Hungarian Studies IV. 2. sz. 137–147.

Spielmann 1979 – Spielmann József: *Mit ettek a kunyhóban és a palotában*. Erdélyi szűk esztendők és a korabeli táplálkozási betegségek. = *Életünk és a táplálkozás*. TETT. A Hét melléklete. 1. sz. 55–59.

1982 – Spielmann József: *Az erdélyi néptáplálkozás kérdései Mátyus István művében*. Orvosi Hetilap CXXIII. 24. sz. 1495–1498.

Stahl 1992 – Stahl, Henry H.: *A Nerej-Vrancea gyűjtőút*. = *A régi román falu és öröksége*. Vál. Bev. Miskolczy Ambrus. Utószó. Rostás Zoltán. Bp. 135–155.

Ștefănescu 2012 – Ștefănescu, Barbu: *Între pâini*. Kvár.

Stolicná 2004 – Stolicná, Rastislava: *A táplálkozás, mint etnoidentifikációs jegy*. Acta Ethnologica Danubiana V–VI(2003–2004). 41–52.

Stroe 2017 – Stroe, Monica: *Geografii alimentare etnice în satele săsești*. = *Reinventând germanitatea*. Etnicizare, mobilitate și împrumut cultural la marginea Europei. Szerk. Oltean, Ovidiu et al. Bukarest. 37–66.

Surányi 2000 – Surányi Béla: *Tájfajták a Kárpát-medencében* (XVIII. sz. –1950). Agrártörténeti Szemle XLII. 3–4. sz. 321–405.

Șuta-Bogătean 2012 – Șuta-Bogătean, Alina Ioana: *Situația abordărilor românești centrate asupra alimentației*. = Uő: *Habitat și alimentație în societatea rurală românească din Transilvania de la Revoluția Pașoptistă la Marea Unire din 1918*. Kvár. 27–34.

Szabadfalvi 1998 – Szabadfalvi József. *A magyar mézsörkészítés.* = Uő. *Ötödfél évtized terméséből.* Néprajzi és művelődéstörténeti tanulmányok. Miskolc. 31–50.

Szabó Attila et al. 1984 – Szabó Attila–Márton Anna: *Növényi élelemforrások a nagykapusi lakosság táplálkozásában.* Művelődés XXXVIII. 6. sz. 35–36.

Szabó Miklós 2003 – Szabó Miklós: *Művelődés és gazdálkodás az újkori Erdélyben.* Marosvásárhely.

Szabó T. 1937 – Szabó T. Attila: *Az első munkatábor.* Hitel II. 1. sz. 51–65.

1950 – Szabó T. Attila: *Kürtöskalács, kürtöskalács.* Magyar Nyelv XLVI. 3. sz. 269–271.

1960 – Szabó, T. Attila: *A Pápai Páriz szótár kiadások magyar szókincsének román kölcsönszó anyaga* (Împrumuturi românești în lexicul maghiar al dicționarului Páriz-Pápai). Studia Universitatis Babeş-Bolyai. Philologia IV. 15–28.

1971 – Szabó T. Attila: *Kürtöskalács, kürtöskalács.* = Uő: *A szó és az ember.* Bukarest. 354–360.

1980 – Szabó T. Attila: *Feudalizmuskori román-magyar nyelvi érintkezés.* = Uő: *Nép és nyelv.* Bukarest. 9–18.

Szabó Zoltán 1937 – Szabó Zoltán: *A tardi helyzet.* Bp.

Szakács 2018 – Szakács Szidónia: *Vendéglátás, kávéházak a dualizmus elején Kolozsváron (1870–1880).* Korunk XXIX. 8. sz. 17–26.

Szathmáry 1931 – Szathmáry László: *Régi magyar szeszes italok és szeszipari műszavak.* https://mek.oszk.hu/05400/05440/pdf/szathmary_szeszipar.pdf (2023. 12. 17.)

Szebeni 1962 – Szebeni Géza: *Csiki juhászat.* Ethnographia LXXIII. 1. sz. 54–89.

Székely Zoltán 1973 – Székely Zoltán: *Meșteșugul de turtă dulce și formele de turtă dulce ca obiecte de artă populară la secuii din Transilvania.* Cibinium 1969–1973. 265–281.

Szekernyés 2018 – Szekernyés János: *Mulató polgárok, katonák, ecset- és tollforgatók.* Kávéházak ködbeveszett városa a Béga partján. Korunk III. 8. sz. 68–79.

Szekfű 1922 – Szekfű Gyula: *A magyar bortermelő lelki alkata.* Bp.

1929 – Szekfű Gyula: *Három nemzedék. Egy hanyatló kor története.* Bp.

Széll 2015 – Széll Kálmán: „*Utollán még csukor a hegyibe...*”. Gondolatok régi szakácskönyvek nyomán. Vasi Szemle. CIX(2015). 2. sz. 143-162
www.vasiszemle.hu2015/02/szelle.htm (2019. 05.04.).

Szente 2017 – Sente Dorina: *A Gyöngyösbokréta rituális világa. A hagyományörzés árnyoldalai.* = *Továbbélő utópiák – magyar életreform-törekvések és nemzetközi recepciók hatásai.* Szerk. Németh András–Vincze Beatrix. Bp. 141–159.

Szentkirályi 1923 – Szentkirályi Ákos: *Erdély juhái. Erdély juhgyógyászata.* A múlt, a jelen, a jövő. Kvár.

Szilágyi Miklós 2001 – Szilágyi Miklós: *Az újság mint néprajzi forrás.* = Uő: *Néprajzi forráskritika.* Debrecen. 74–91.

Szőcsné Gazda 2011 – Szőcsné Gazda Enikő: *Az udvarház árnyékában.* A futásfalvi Hamar család. Ház és ember 23. Szentendre. 53–78.

2019 – Szőcsné Gazda Enikő: *Mézeskalácsosok a Csíksomlyói búcsún.* = *Aranymadár. Tanulmányok Tanczos Vilmos tiszteletére.* Szerk. Jakab Albert Zsolt–Peti Lehel. Kvár. 355–363.

2022 – Szőcsné Gazda Enikő: *A belül fűtő kályhák – írott feljegyzések, népi párhuzamok e kályhatípus rekonstrukcióihoz.* Acta Siculica 2020–2022. Sepsiszentgyörgy. 373–379.

T. Szabó 2008 – T. Szabó Levente: *A tér képei: tér, irodalom, társadalom.* Kvár.

2020 – T. Szabó Levente: *Imaginarul literaturii maghiare din România: modulațiile imaginarului transilvan în literatura maghiară din Transilvania.* = *Enciclopedia imaginariilor din România* 1. Imaginar literar. Szerk. Corin, Braga. Bukarest. 325–341.

Tatár 2014 – Tatár Zoltán: *A vargabéles legendája.* = Uő: *A vargabéles legendája.* Kvár. 127–154.

2019 – Tatár Zoltán: *A vargabéles legendája.* = *Erdélyi konyha újratöltve.* Szerk. Cserna-Szabó András. Bp. 167–187.

Tomori 1936 – Tomori Viola: *Faluművelődés és néplélektan*. Magyar Szemle X. 9–12. sz. 335–342.

1981 – Tomori Viola: *A parasztság szemléletének alakulása*. Szeged.

Tompa 2019 – Tompa Imre: *Test és gerinc, avagy az erdélyi borokról*. (Borszociológiai jegyzetek). = *Erdélyi lakoma újratöltve*. Szerk. Cserna-Szabó András. Bp. 217–231.

Tóth-Bartos 2011 – Tóth-Bartos András: *Adatok Kézdivásárhely 1940–1944 közötti történetéhez*. Acta Siculica. A Székely Nemzeti Múzeum Évkönyve. 355–371.

Török Katalin 2016 – Török Katalin: *Hely- és személynevek a magyar internetes gasztronómiai blogok és receptgyűjtemények ételneveiben*. Névtani Értesítő XXXVIII. 171–180.

Török Zsuzsa 2016 – Török Zsuzsa: *A kalotaszegi asszony: Gyarmathy Zsigáné. Írónői életpálya a 19. századi nemzetépítés kontextusában*. Irodalomtörténet XCVII. 4. sz. 431–454.

Tüdős S 1998 – [Tüdősné Simon Kinga]: *A földbirtokos Kálnoky Sámuel (1698)*. A Magyar Mezőgazdasági Múzeum Közleményei 1995–1997. XVII. 73–82.

2015 – Tüdős S. Kinga: *Doamnele gospodine din Ținutul Secuiesc și grădinile lor*. = *Grădina rozelor. Femei din Moldova, Țara Românească și Transilvania* (Sec. XVII–XIX). Szerk. Barbu, Violeta et al. Bukarest. 321–330.

2017 – Tüdős S. Kinga: *Étkezési szokások és „úri eledlek” a fejedelemségkori Erdélyben*. = *Tanulmányok Gebei Sándor 70. születésnapjára*. Szerk. Pap József. /Acta Academiae Agriensis/. Eger. 131–156.

Újváry 1996 – Újvári Zoltán: *Az interetnikus kapcsolatok kérdései a Kárpát-medencében*. = *Az interetnikus kapcsolatok kutatásának újabb eredményei*. Szerk. Katona Judit–Viga Gyula. Miskolc. 25–29.

Văduva 1996 – Văduva, Ofelia: *Pași spre sacru*. Din etnologia alimentației românești. Bukarest.

Vajkai 1943 – Vajkai Aurél: *A magyar nép életmódja.* = *A magyar nép.* Szerk. Bartucz Lajos. Bp. 1943.

Vámszer 1977 – Vámszer Géza: *A csíki juhászat.* = Uő: *Életforma és anyagi műveltség.* Bukarest 1977. 55–99.

Váncsa 2012 – Váncsa István: *A tokány tokánnal eszi a tokányt.* = *Erdélyi lakoma újratöltve.* Szerk. Cserna-Szabó András Bp. 107–118.

Varga 1993 – Varga Gyula: *A népi táplálkozás Hajdú-Bihar megyében a XX. század első felében.* A Hajdú-Bihar Múzeum Közlönye LII.

Varga 2008 – Varga András: *A Tótfalusi-szakácskönyv forrása.* Magyar Könyvszemle CXXIV. 3. sz. 312–318.

Vargyas 1961 – Vargyas Lajos: *Miért és hogyan történeti tudomány a néprajz?* Néprajzi Látóhatár XLIII. 5–20.

Vári 2007 – Vári András: *Bor, sör, pálinka* – alkoholhoz kapcsolódó sztereotípiák a 18. század végi – 19. század eleji Közép-Európában. = *A fogyasztás társadalomtörténete.* Szerk. Hudi József. Bp.–Pápa. 189–199.

Várkonyi 2009 – Várkonyi Gábor: *Kultúrák találkozása – Török étkezési szokások és diplomácia a kora újkori Magyarországon.* Agora: A BGF KVIFk kulturális – tudományos folyóirata II. 3. sz. 61–67.

Venczel 1980 – Venczel József: *A falukutatás módszerének vázlata.* = Uő: *Az önismeret útján.* Bukarest. 119–136.

Veress 1931 – Veress, Andrei: *Românii în literatura ungară și ungurii în literatura română (1781–1838).* Bukarest.

Verók 2013 – Verók Attila: „Általában mindeféle bor táplál.” Szőlészeti-borászati-élettani ismeretek az erdélyi szászok olvasmányanyagában (16–18. század). = *Szőlő–Bor–Termelés–Fogyasztás–Társadalom.* Borkultúra és társadalom visszatekintve a 21. századi Magyarországról. Szerk. Muskovics Andrea Anna. Bp. 572–576.

Vita 1940 – Vita Zsigmond: *Br. Kemény Sándor önéletrajza.* Pásztortűz XXVI. 8–9. sz. 474–478.

1977 – Vita Zsigmond: *Fenixul Transilvan. Activitatea și însemnătatea tipografului Misztótfalusi Kis Miklós.* = Uő: *Philobiblon Transilvan.* Bukarest. 147–226.

1992 – Vita Zsigmond: *Falusi leányok nevelése a régi vécsi várban.* Művelődés XLI. 5. sz. 39–40.

2000 – Vita Zsigmond: *Erdély és a bor.* = Uő: *Erdélyi sétáló.* Művelődéstörténeti tanulmányok. Csíkszereda. 295–323.

Xachar 2017 – Xachar Viktor: *Osztrák gasztronómiai jövevényszavak a magyar nyelvben és német fordításai.* = *Világkép és Etimológia.* Írások Nyomárcay István 80-ik születésnapjára. Szerk. Nyomárcay István–Papp Andrea. Bp. 315–323.

Zaciu 1980 – Zaciu, Mircea: *Simbolism alimentar.* I. Transilvania LXXXVI(1980). 7. sz. 32–33.

Zsemley 1940 – Zsemley Oszkár: *A magyar süítő-, cukrász és mézeskalácsos ipar története.* Bp.

Zsigmond 2011 – Zsigmond Győző: *Népi gombászat a Székelyföldön.* Csíkszereda 2011.

5.6. Encyclopaedias, Handbooks, Databases

Arcanum – <https://www.arcanum.com/en/>

Czuczor – Fogarasi 1862 – Czuczor Gergely–Fogarasi János: *A magyar nyelv szótára.* 1. köt. 1862, 3. köt. 1865, 6. köt. 1874. Bp.

Csűry 1936 – Csűry Bálint: *Szamosháti szótár* 2. köt. Bp. 1936.

Erdélyi – *Erdélyi Magyar Szótörténeti Tár.* 1, 6, 9. köt. Szerk. Szabó T. Attila. Kvár 1975, 1993, 1997.

Gyulay – Gyulay Lajos naplói: <http://gyulaynaplok.hu/naploketetek.php> (2019. 05. 12.).

Gyurgyák 2001 – János: *Szerzők és szerkesztők kézikönyve*. Bp. 2001.

Horváth 2012 – Horváth Dezső: *A magyar gasztronómiai és borászati irodalom bibliográfiája 1695–1950*. Bp. 2012.

Hungaricana – <https://www.hungaricana.hu/en/>

Magyar 1966 – *A Magyar Nyelv Értelmező Szótára* 6. köt. Bp. 1966.

Magyar 1970 – *A Magyar Nyelv Történeti-Etimológiai Szótára* 2. köt. 1970.

Magyar 1977 – *Magyar Néprajzi Lexikon* (MNL). 1, 4. köt. Szerk. Ortutay Gyula. Bp. 1977.

Magyar 1987 – *Magyar Néprajzi Atlasz* (MNA). 3. köt. Szerk. Barabás Jenő. Bp. 1987.

Pallas 1895 – *A Pallas Nagy Lexikona* 9. köt. Bp. 1895.

Pesti 2012 – *Pesti Frigyes Helységnévgyűjteménye 1864–1865*. Székelyföld és térsége 1. köt. Közzétette. Csáki Árpád. Bp. – Sepsiszentgyörgy 2012.

Román 1967 – *A Román Nyelvészeti Atlasz*. Új sorozat, 3. köt. Bukarest 1967.

Román 1998 – *A Román Nyelv Értelmező Szótára*. Bukarest 1998.

Román 2016 – *A Román Nyelv Új Szótára*. Bukarest 2016.

Romániai 1981 – *Romániai Magyar Irodalmi Lexikon* (RMIL). 1. köt. Szerk. Balogh Edgár. Bukarest 1981.

Romániai 2010 – *Romániai Magyar Irodalmi Lexikon* (RMIL). 50/1. köt. Szerk. Dávid Gyula. Bukarest – Kolozsvár 2010.

Varga E.2000 – Varga E. Árpád: *Erdély etnikai és felekezeti statisztikája (1850–1992)*. Csíkszereda 2002. <https://www.kia.hu/kiakonyvtar/konyvtar/erdely/jeneyne.htm> (2023. 01. 02.)

5.7. Daily and weekly newspapers

A Hét (Bp.) 1890, 1901.

A Hét (Bukarest) 1968, 1972, 1980, 1984, 1986.

A Hon 1875.

A Kert 1896.

Aranyosvidék 1896.

Brassói Lapok 1933, 1935–1936.

Budapesti szemle

Budapesti Hírlap 1856, 1884, 1886, 1891, 1907, 1913.

Csiki Lapok 1895.

Délamerikai Magyarság 1939, 1941.

Dolgozó Nő 1958,

Ellenzék 1883–1984, 1929.

Előre 1968, 1970, 1973.

Erdély Gazda 1877, 1926.

Erdélyi Híradó 1843.

Erdővidéki Hírlap 1925.

Erdővidéki Lapok 2000.

Falvak Népe 1942.

Familia 1889.

Foaia Diecezei 1895.

Fővárosi Lapok 1871, 1877, 1895.

Friss Újság 1930, 1940, 1944.

Gyümölcsészeti és konyhakertészeti füzetek 1880.

Háromszék 2015.

Hasznos Mulatságok 1835.

Háztartás 1907.

Hetilap 1852.

Híradó 1937.

Honi Ipar 1934.

Hölgyfutár 1863.

Keleti Újság 1930, 1933, 1938, 1939, 1942.

Kelet-Nyugat 1991.

Képes Figyelő 1945.

Kolozsvár 1896–1897.

Kolozsvári Egyetemi Lapok 1897.

Kolozsvári Közlöny 1862

Kolozsvári Lapok 1899.

Korunk 1861.

Köztelek 1911, 1912, 1917, 1940,

Magyar Hírlap 1895.

Magyar Nemzet 1941, 2019.

Magyar Paizs 1873, 1911.

Magyar Polgár 1868, 1870–1871, 1881, 1885, 1888.

Magyar Szó 1969.

Magyarország 1915, 1938.

Március 1942.

Maros 1930.

Megyei Tükör 1969, 1972, 1974, 1976, 1979, 1981.

Mezei Gazdák Barátja 1829

Nagyasszony 1928.

Nagybányai Hírlap 1915.

Neamul Românesc 1935.

Nemere 1878–1879, 1980, 1883.

Nemzeti Társalkodó 1830–1831, 1837.

Népújság 1998.

Nővilág 1858.

Pécsi Közlöny 1899.

Pécsi Napló 1941–1942.

Pesti Hírlap 1883, 1915, 1940.

Pesti Napló 1885, 1893, 1897, 1901, 1921, 1930–1931, 1933.

Politikai Ujdonságok 1867.

Regélő Pesti Divatlap 1847.

Reggeli Hírlap 1937.

Szeged és Vidéke 1904.

Székely Hírmondó 2014–2015.

Székely Napló 1911, 1923.

Székely Nemzet 1891–1892.

Székely Nép 1930, 1940.

Székely Szó 1944.

Székelyföld 1888.

Székelység 1937.

Szentesi Napló 1943.

Történelmi Lapok 1895.

Tükör 1922.

Új Élet 1967.

Új Idők 1896, 1904, 1925–1927, 1931, 1932.

Ujság 1941.

Uránia 1917.

Utunk 1957, 1983.

Üstökös 1865.

Vadász és Versenylap 1864, 1875.

Vasárnapi Újság 1845, 1847, 1862, 1874–1875, 1887.